

645
1974

מוזיאון תל אביב
תמונת ציור

645

מוזיאון תל אביב

0363060
N° 1 1974 G.

7

„საქართველოს ხელი“

საქართველოს კომუნისტური ცენტრალური კომიტეტის
სოციალური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და მხატვრული-ლიტერატურული ჟურნალი.

«САКართველოს კალი»

Ежемесячный общественно-политический
и художественно-литературный журнал
ДК КП Грузии.

კონგრესის პრეზიდენტი

19.10.83

გახული წლის ოქტობრის მიწურულში საბჭოთა კავშირის დედაქალაქ მოსკოვში, კრემლის ურდობათა სასახლეში ჩატარდა მსოფლიოს მშვიდობისმოყვარეთა კონგრესი, რომელიც მიმდინარეობდა ხალხთა საერთაშორისო მშვიდობისათვის უფლებებისა და უშიშროებისათვის ბრძოლის შემდგომი გაძლიერების საკითხებზე.

იმ დღეებში, კრემლის სხდომათა დარბაზში 144 ქვეყნის 2.200-მდე წარმომადგენელთან ერთად თავისი ოქტობრით, იმედებით, ოცნებებით იყო მთელი კაცობრიობა.

დადგა 1974 წელი.
დაე, ზედნიერა, კეთილი და მშვიდობიანი იყოს მსოფლიოს მშვიდობისმოყვარე ხალხთათვის ეს ახალი წელი!

ჩილეს პრეზიდენტის ქვრივის ორტენსია ბუხი დე ალი-ენ დეს პრესკონფერენცია.

ფოტო ა. სტანავოვის და ა. გოდუნოვისა

საქართველო
შენაერთდა

მასილი გმობაძი

სახელმწიფო

საუკეთესოდ ანთებული ცისკარი ელავს,
ნაძვის ხესავით დახუნძლულა დაბა: ქალაქი...
გაგთენებოდით ბედნიერი ეს წელი ყველას,
მეტი ხალხით, მეტი ლხენით და ზევა-ბარაქით.

კვლავაც პირთამდე ამოცვებს ხორხალს ბედელი,
კვლავაც მხარდამხარ მიპყვებოდეს გუთასს გუთანი.
ტოლი ენახოს ყველა კაბუცს უღვაწუდრიდობს,
ყველა ქალიშვილს მოცემნოს გზა საყოთარი.

კვლავაც ვისმენდით კარზე მომდგარ მარყის მოძახილს,
სუფრას ლოცავდეს ალაღ გულით ბერი თამადა.
...გერქვას შოხბელი, გუავედეს შვილი, გქონდეს ოჯახი—
ქვეყნად გაჩენა ღირდა, ძმებო, მარტო ამადაც...

ავცადებოდით, რაც კი რამ გაქვთ გულში ნაღები,
ჩუმად, უთქმელად, რა ფიქრისაც დასდგით კარავი,
და უტყუარი შეგობრობა — ძმობის თავდები,
მშობელ მიწაზე არ ტოვებდეს ოხლად არავის.

გაგმარებოდით მხენულ-მოხსენილი, აკვინს გამთვლილი.
გამწრდელ დედათა თბილი უბით ნაღვლები.
წყაროს თვალვით წამოვიდეს ეს დღე ნათელი
და მომუხაღთან ღრმად და მარჯვად გახდეს ფეხები.

განდგას იმგვარად, იმნაირი წვით და აღტრისით,
რომ ჩვენს კვალდაკვალ ფეხდაგმულმა ხვალის კაცებმა
მადლიერებით მოიგონონ ჩვენი ნათესი:
გარჯა, ოფლის ღვრა, თავდადება და გატაცება.

წესად დაგვედოს ამ წელშიაც მომის მინდობა,
არ დაიშუროს მუშაობისთვის მუცეც მუცობა,
და სასიყვარულო შემოხატულ გერქვეშ მშვიდობამ
დამკვიდრებული გააგრძელოს კეთილდღეობა.

გულო, წინ გაშლილ იაღაღებს ლაღად შეები,
არ მიხატოვო სამშობლოზე ფიქრი მაღალო...
არ გაგვედრობდეს ხელეშეშა ისე დღეები,
რომ სინანულმა შემდეგ კუმწვით შუბლი დღაროს.

შეწითლებული ალიონი ცის კიდეს დეგვას,
სინათლემ ღამეს ხელი ჰქრა და კარი დახურა.
აბა, ახალწლის საოცნებო რიტორიკი დეგვა,
რიტორიკი დეგვა დიდ სიცოცხლედ და გაჯაფხულადალ.

სახელმწიფო
ინფორმაციული
სისტემების
სერვისი
საქართველოს
საგარეო
აღმოსავლური
აფილია

ახალი წლის წინა დღეებში ქრანალსტი
თენგიზ მორჩიული ეწვია წითელ-
წყაროს რაიონის სოფელ ჭაფარიძის კოლმე-
ურნობის ცნობილ მწველეს, სოციალის-
ტური შრომის გმირს ზაორა ალბანაშვილს და
მისეა რამდენიმე კითხვა:

— სოციალისტური შრომის გმირობა რომ
მოგენებოთ, ცხადია, უსაზღვროდ ვაიხარებ-
დით. მანამდე თუ გქონიათ ასეთი ბედნიერ-
ი წუთები და რით იყო კიდევ თქვენთვის
ღირსსახსოვარი გახული 1978 წელი?

— ყველა ადამიანი აქვს თავის ცხოვრება-
ში დასამბობარებელი როგორც ბედნიერი,
ისე ცრემლით და სინანულით საყვე წუ-
თები.

ჩემი წარსულიდან მინდა გავიხსენო ერთი
ეპიზოდი:

1957 წელს, შუა ზაითარში, ქარსა და ყინ-
ვაში, თუშეთის მთებიდან წამოსულს ორი
პატარა ბავშვით, ფაზიოდ გამოლო სახლის
კარი ღონა ქვეთარაქმ. მას შემდეგ იგი მე-
ორე შრომად ვიწამე. ღობას ახლა ისეთ პა-
ტივს ვეცემ, როგორც ჩემს გამწრდელ საყვარ-
ელ დედას, რომელიც ამ ჩვილმეტიოდ

წლის წინ ომალოს მთებში დატოვე. თუკ მე დღეს რაიმე წარმატება მაქვს და კარგი გამოიქვითება, ამაში ღობასაც მიუძღვის წველი, ამჟამად იგი მეზობელ ბრიგადაში მუშაობს მწველად, საოცრად კეთილი და კარგი ქალია.

გასული წელი ჩემთვის კიდევ იმით იყო დასამახსოვრებელი, რომ ჩემმა უფროსმა ბიჭმა თენგიზმა წარმატებით დაამთავრა თბილისის ფიზკულტურის ინსტიტუტი და სპორტის ოსტატის საპატიო წოდება მოიპოვა, ხოლო უმცროსმა, ლევანმა საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ აქ, ჩემთან დაიწყო მუშაობა მწველად.

— იმ საზეიმო დღეებში ალბათ მრავალი მოსალაცი დღეა მიაღწე, ვცვლავთ ძალიან ვისმა დღეებმა გავახარათ?

— თენგიზის დღეებმა, რომელიც ჩარიდან გამომიგზავნა და მოხუცებული დღეაჩემის დეკემბრში ომალოდან. გულწრფელად უნდა გითხრათ, ვითხოვლობდი და ვტროდი, თანდათან სიამაყის გრძობა მეუფლებოდა, რომ იქ, შრომობურ მთებშიც გაიგეს ჩემი წარმატებების შესახებ.

— ქალბატონი ზაირა, ალბათ ბევრი შრომა დახარჯეთ ასეთი დიდი გამარჯვებისათვის რომ მიგვეღწიათ. მაინც რით ხსნით წელადობაში მოპოვებულ ასეთ მაღალ მაჩვენებლებს, რაშია ან წარმატებათა საიდუმლოება?

— პირველ რიგში, უფრების კარგად მოვლასა და კვებაში. თუ ეს ორი პირობა დაცულია, არ შეიძლება სასურველ შედეგს არ მიღწეოთ. აუცილებელია, აგრეთვე, პირუტყვისათვის კარგად დათმობებული მიწა, ორსამ დღეში ერთხელ მათი „გასინჯვა“ პრივილეჯიკის მიხნით.

— ან მე საკვებზე მოგახსენეთ. ზოგ უფროს სილოსს უყვარს, ზოგს კიდევ კომბინირებული საკვები. ასეთ შემთხვევაში საუბრობა საკვების შერჩევა, იმ საკვებით მომარაგება, რომელსაც პირუტყვი გემრიელად და მადანად მიირთმევს. „მაგალითად, აბარბატა“, ეს საუკეთესო მეწეული უფრი, ქარხალსა და სიმინდის ღერდის ნაყლებად ეტანება, სამაგიეროდ მესტ ვაძლევ მის საყარელ საკვებს — სილოსსა და კომბინირებულს. იგი უკუვდღობურად 20-22 კილოგრამ ჩძეს იწველის, მაშინ, როცა მისი ნორმა 15-16 კილოგრამაა. ერთი სიტყვით, საკვების შერჩევის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს მაღალი წველადობის მიღწევასათვის.

ახლა მწველავებზე მოგახსენებთ:

ვინც ჩვენს საქმეს კარგად გაეცნობა, მიხვდება, რაოდენ ძნელი და შრომატევადი სამუშაოა ფერმაში ამტრომა, რომ ზოგი ახალმოსული ტოვებს აქაურობას და მიდის. მე ბევრს შევამწევე მწველავის საქმიანობა, მაგალითად, ანკო მელიქიძეს, ლილა კიშნაურს, მიაა არაბულს და სტეპეს. ახლა ისინი ცნობილი მწველავები არიან.

მოვა ქალიშვილი და პირველ კვირამივე შევატყობ, გამწეობა თუ არა მწველავად. თუ ვერ იფარვა, ვერჩევ სხვა სამუშაოს მოსკიდოს ხელი. კადრების დენადობა ხელს

უსლის ბრიგადას წარმატების მოპოებაში.
— როგორ იყენებთ მეცხოველებში თანამედროვე ტექნიკის მიღწევებს, კერძოდ, საწველ აგრეგატს?

— ტექნიკის დღევანდელი მიღწევები ძალიან გვეხმარება მეცხოველებს თითქმის ყველა საქმეში. პირუტყვისათვის უფრო და უფროა საკვების დაყრა-განაწილება შექმნილებული, ტექნიკა გვეხმარს უფრების დარწვევებასა და ნაყლის გამოზიდვაშიც. ჩემი მეგობარი კოლეგები დიდი სიზოვნებით იყენებენ საწველ აგრეგატს, მაგრამ, მრ ზატომდაც ხელით წველა პირჩევიანია. არ იფეროთ, თითქმის ამ კარგი გამოგონების ურამყოფელი ვიყო, მაგრამ, როცა ხელით ვწველი, უფრო ზუსტ კონტროლს ვეწე — რამდენად იყო ან იმატა წველადობამ.

— როგორია თქვენი მიზნები, ამოცანები? — რადაც გმირბა მომინებს, უფრო მეტი მომთხოვება. მოსაველად გაპროენებული 20 უფრიდან თუ წელს 85 ტონა ჩძე მივიღ, მომავალ 1974 წელს, კვებრობ, წველადობა 90 ტონამდე გაუზარდო. უფრამაში არის ამის პირობები.

— რას უსურვებდით შრომობური კომეგრების მშრომლებს, მეგობარ მწველავებს?

— წარმატებებს, მხოლოდ წარმატებებს, ან ახალ წელს ბევრი გამზარდოს გმირი, შრომაში მოწინავე. მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და მადლობა გადაუხადო კომუნისტურ პარტიასა და საბჭოთა მთავრობას ჩემი შრომის დაფასებისათვის.

სოციალისტურ შეჯიბვაში სამსახურული

გასული წელი ჩვენი რესპუბლიკის მშრომელთათვის დიდი, დაბალი შრომის წელი იყო. ყველგან, შრომის ყველა უბანზე იგი მიმდინარეობდა ფართოდ გაშლილი სოციალისტური შეჯიბრების დევიზით: „წარმატებით შევასრულით გვემები და ნაკისრი სოციალისტური ვალდებულებანი სახალხო მეთურნობის დარგების მიხედვით, ადამიანთა სანამუსო წესრიგში“.

ბოლო ხანს ჩვენში კარგი ტრადიცია დამკვიდრდა. სადღესასწაულო მსვლელობის ხსინა სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებული მოწინავენი, ნაკისრ ვალდებულება შესრულებაში პირველ ადგილზე გამოსული კოლექტივები. ამ ტრადიციის დაცვით ხატარა 1978 წლის შვიდი ნოემბრის დემონსტრაცია. რესპუბლიკის ყველა კუთხიდან, სოფლიდან და ქალაქიდან დედაქალაქში ჩამოვიდნენ შრომაში გამობრძნელები ადამიანები, სოციალისტური შრომის გმირები, ლენინის ორდენოსნები და რუსთაველის

პროსპექტზე მშრომელთა სადღესასწაულო კოლონის მისცეს მსვლელობა. ესენი იყვნენ ფაბრიკა-ქარხნების, შახტების, მწებებლოების, ტრანსპორტის, კოლმურწეობების, საბჭოთა მეთურნეობების მშრომელები, ადამიანები, რომლებიც სამაგალითონი არიან შრომისადმი კომუნისტური დამოკიდებულების, წარმატებით შეასრულეს ზედიზედის ნებისა წლის პირადი დავალებანი და მტკიცე საუბრითი ჩაუთარეს მომავალ წარმატებებს.

ტრისბუნები ტაშით შეხვდნენ შერაიეებს: ტ. ჩხაიძეს, ც. ქარდავას, მწველია ზ. ალბანიშვილს, მექანიზატორ ი. ბაილოშვილს, მეცხვარე გ. მელიაძეს, მეტატრუსე შ. ხერიძეს, მეტრეა გ. საყურაშვილს, მემონტაჟე ვ. ვალდვას, ზეციანებს — დ. დოშოიანსა და ი. მახაბულს, მეფრესსყემელ გ. ჩხეიძეშვილს, მეტარაგელედ კალინიკს, მენშატე პ. დოსატეაძეს, მენვაზოვზე ს. ჭიშკაძეს, ამწეებს ზეინკალს ვ. პაპინაშვილს, გვირაბგამყვან გობოლაძეს, მენარხე შ. ფიცხალაძეს, ხარატ

ნ. როდომანენკოს და სხვებს. ქალაქ თბილისის რაიონებიდან ზედიზედის მესამე წლის ცხრა თვის სოციალისტური შეჯიბრების შედეგების მიხედვით პირველ ადგილზე გამოვიდა ლენინის რაიონი. მისმა წარმომადგენლებმა დედაქალაქის რაიონებს შორის პირველდნა ჩაიარეს სადღესასწაულო ტრისბუნებთან და საოქტომბრო შრომის გაბტვე მომავლელი წარმატებების შესახებ უმატაეს საქართველოს კომუნისტურ პარტიასა და მოაგრობას. მწეობრში ერთმანეთს მიხვევებდნენ ლენინის სახელობის ელმავალმწეუნებელი და კირკვის სახელობის რარმწეუნებელი ქარხნების, ხარიაგ-სატრეატეო კომბინატის, შამანურის დეპონების ქარხნის, ჩიის საწონის ფაბრიკის და სხვა საწარმოთა კოლექტივები. ისინი მიდიოდნენ თავიანთი საწარმოების ემბრემებთან და კიდევ ერთხელ დაადასტურეს სამშრომლოსადმი, ხალხის სამსახურისადმი ერთგულება.

თეზი ჭიკაძე

მომხრობა

მხატვარი დ. ერისთავი

ტინის კალაპოტი ერთგან ჩანჭკერით თვადებოდა დაბლა რბენავით დღღდა მორავი, მერე ქაღს იზრობდა, აქორჩილი ტალღებს ივარცხნიდა და დაღინჯებული მიედინებოდა ბარის მდინარულ ქვეული; თითქოს ნე-ბივირობდა ველის მწვეან ფარჩაზე, ერთ მხა-რეს ციკაბო წაიბრა ეკრა ფლავტებდა ჩა-მონაწილი, მეორეზე კი აფრადებულ ქა-ლა ჩაუღვდებდა.

მდინარე ხავსით და ბალახით შექსოვილი ქალის ტანაყრილი ხეებით იყო ადარდილუ-ლი. ფოთლებს ჩრდილი წაქსოვილი მოზრია-ლუ რიდე ამშვენებდა მდინარესი.

ტანადი ხეები ირწვიოდნენ ბრავლიკი: რცხილა, მურყანი, ფლა. ყველაზე განაბი-რას კი, ზედ წყლის პირზე, ოღინჯ დახრი-ლი იდგა პატარა თეთრი ტრიფო.

სურსთფილი დაქარაღდა დაბურულ ქალს, შეჭრდილში ვადადიოდა მწვენი ფერი. მხოლოდ პაწია ტრიფი იყო თეთრი... ნე-ტა ვინ მისცა მას ეს სითოთერ?... ვინ იყო მისი დედა?... გუგუ მდინარე?... ისე ზომ ვერცხიდა მწყინავდა ველის სიმწვანეში?..

დაიხ, ის იყო პატარა ტრიფიის დედა, ის აწვივებდა მუცელს, უტრიადა მზით ვაფეუ-ლებელ ფოთლებს, ღამით კი ლილსდგერი ნისლის საბნის აბევედა და თავისთან აბი-ნებდა. დილით ფაფეკ ნისლში გახვეული ილიქებდა პატარა ტრიფიის, პირს ნაბით და-იზანდა და აღმოსავლეთისკენ იმზირებოდა.

მეწამული ასი უცნაური ფერებით ზა-ტვადა წაიზან ქალს, აღისფრად თუ შინ-დისფრად იღებებოდა ხეთა კენწეროვები, მხოლოდ თეთრი ტრიფი რჩებოდა ჩრდილ-ში—ვაგმა ბოციკი სანახევრად ჩრდილავ-და ქალს.

გული სწყდებოდა პატარა ტრიფის.

— დედა, ჩემო დედიკო, მეც მიზნა ვიყო მაღალი, — შესიძლია მდინარეს.

— ნუ გეჭკარება, გაიზრდები, — ამშვილებ-და მდინარე.

დრო ნელა გადიოდა. დღეები მიზროზინებ-დნენ. პაწია ტრიფიის ხეიდრ გრვზიხა ასის ივეყ აუღებელი ბებერი მურყანი შოისხამ-და ხოლმე ჩამოყრილი მსურებდა.

— ეგი თუ კატატრიფა ვარ, დედიკო... და ასე ჭყუა უნდა ვიყო ჩემი დღენი... — უკვი აწამებდა მტირალა ტრიფის.

— გაიზრდები. — ბუტბუტებდა მდინარე.

შემოდგომით, როცა ფოთლები უხუნდებ-ოდა, დამლა დახრდა ტრატებს, ლოვლივა ნაჯღში გააღებდა და აკენსდებოდა:

— მე მინდა, დედა...

მტირალა ტრიფი უკრცხლებდა აბნედა დედის მკერდზე ყვივით ფოთლად, მერე თანდათან შევიდებოდა და ნაბიხის ბილს ეშვებოდა.

ზანტად გადიოდა დრო.

ყოველ გაზაფხულს სულ უფრო მაღალი და კენარი იღვიძებდა ტრიფი, სულ უფ-რუ ღამაზებოდა მისი თეთრად მოლოცი. ეკ სამოსი, მაგრამ მანინ ჩრდილში რჩებო-და.

— დედა, როდის უნდა გაიზარდო? — არ აკვენებდა ფიქრი.

— სულ მაღა. — უთვებებდა დედა.

ერთ გაზაფხულზე წყალში გასვლებდა დაშველული ტრატები ველარ მიუწვდინა მდი-ნარეს და ვაჯეკრდა. სწორედ იმ დღეებში რიკრავის ფერადი ათინათი პირველად აცო-ავდა მის თეთრ კენწეროზე და თეთრ ტრი-რაუს სისახელთი აღმობდა:

— შემომხედე, დედა!

მდინარე ვერცხლად აეღურადა მტეტი სი-ხარულით, ტრიფის შეხვებვარე გაიბრინდა და ნეტარებით აურჩულდა...

ახლა, სხვა საზრუნავი გაუჩნდა ღამაზ ტრი-ფისი:

სხვა ხეები სამებრად შროალებდნენ ქარის ყოველ დაქორლებზე, ის კი დაწუნებულე-ლი გაუწინდებდა იდგა მუდრიფოში.

— დედა, დედიკო, რატო ჩემთან არ მო-დის ქარი?

— მოვა, გაიზრდები, და მოვა, — შმედილ-ბასუბობდა დედა.

შემოდგომით მეღვ გახუნებულ კახას გა-იხილდა ტრიფი, დედას მოავდებდა. დედას მიჰქონდა და სადღა ინახებდა... გახვტუ-ლით კი სხვიდაკრული თეთრი ფარჩით იმი-სებოდა ღამაზად ატყორცნილი დედის ნე-ბიფი.

დაისი მხოლოდ მას უნანავებდა, ასი კი კენწეროს ვარდა თეთრ მხრებსაც უხატავდა თოვალისფერი შუქით.

ქარი კი მაინც არ ჩანდა.

— დედა, ქარი მოვა ჩემთან?

— ჭკერი არა, შვილო, ჭკერ უნდა გაიზარ-დო, მკერდი ავიკავდეს, დასრულდე.

რა ბეგერი რაზე სცილნია დედას...

იმ დღეებში მართლა მოვიდა ქარი, თეთრ ტრატებს ოღინჯ შეურხზია ტრატები, თითქოს შროიდან გაუცინა, სხვა ხეები კი გულში ჩაიხუტა, აწმრიალდა...

ხეები მანდა ირწვიოდნენ, ტანში იზინიქ-ბილდნენ, დარცხვნით ხრიდნენ თვეებს ძა-ლში ქარის წინაშე... ჩურჩულდებდნენ.

განზე მდგარი ჩემად ტრიფა თეთრი ტრი-ფი.

— სულელო, რა ვატრებებს... მოვა, აუც-ლებულად მოვა. — აღერსით ეუბნებოდა, დე-და.

ძლივს მშვიდდებოდა გულამოწყდარი, დედა ძალიან უყვარდა მტირალა ტრიფის, მაგრამ მაინც ქარი ელოდა, მისი მოლოდინი სტანჯავდა.

დაღმა ეს უკვე მერამდნენ გაზაფხული. კვლავ ჩაიკვია ტრიფიმა თეთრი სამეჯლოსი კახა. ფსევებდა დაძარილი სიცოცხლის ნეტარით თბილად უვლიდა წაწკინან ტრი-ტებში. ფოთლებსუა ღამაში და მსხვილი კვირტები ამოუხარდა.

— რა მომდის, ღმერთო... — ჩურჩულე-ბა.

ოქროს საყურებელ დაეკოდა აქ და იქ მოკვითალოდ ყვივლები.

იდგა თეთრი ტრიფი და ცას შეხარია-და. ყოველ განათილად ვარდისფერ მანტო-სავით ესხა თეთრ სხეულზე რიკრავის გა-უშვლო შუქი. მის უკან, საცოდავად მოზრია-ლი, ჩრდილში რჩებოდა ბერი მურყანი.

დედა დაბლა დაჩრა. ტრიფის ველარ აწვდებდა მისი ჩურჩული. თეთრი ტრატები ახლა მაღლა ჰქონდა შემატყუნი. მხოლოდ ხანდახან თუ ვაასუნდებოდა დედა, მეღ-ღურადა დახმადედა ხოლმე სიმოდლიან.

— დედა, რატომ ავიანებს ქარი?..

მდინარე ვერცხლდებდა ბრწყინავდა, რა-ლაყა უხარინდა. მდინარეს.

გარანდელი იდგა თეთრი ტრიფი. მან უკვე იცოდა, რომ ქალაში ბეგერი ხე დაბერ-და, წიქვცა, რომ მასზე მაღალი და ღამაზ არ მოიძებნება თვალსაწიერზე...

და მაინც ავიანებდა ქარი.

მდინარე ბრწყინავდა სისახელთი, ნახად ელერსებოდა ცადასულ პირშოშის და თვის-თვის ჩურჩულებდა.

...და აი, ქარი მოვიდა, სულ სხვა მხრი-დან მოვიდა, მოულოდნელად, ხეობას მო-თავდა ჩიქვრ და თეთრ ტრატებს გადაეხვია. მზით გაფიქსებულ მხრებზე მოეკლო, ყვივი-ლები დაეკვიცა, მთელი ტანით აღიბრა ტრი-ფი, აურჩულდა.

ნეტარებში ჩაიბრა თეთრი დღღფოცა, თავებე დაახვია ქარის ღერსამა. საღვლე შორს დარჩა დედა, ბერი მურყანიცა და სხვა ხეები.

მხოლოდ ტრიფიდან სტუმრობდა ქარი, სტუმრობდა კი არა, მასთან იყო ნიადვ, ქარი იყო მისთვის ხვატის გამაქნავე, ჰა-

ლის კოლოების მომგერიებელი, მისით დაი-
ნებტრა ყველიები, სციოდა ტრტებმა...
ყოფე საყურებში... ქარი იყო მისი სუნთქვა,
მისა სუნისდგმა...

თავბრუნდამდევე საქანელდება ტრიალებ-
ნენ წლები.

სპილოსქელისფერი შეიძინა ტრიფის ახო-
ვანმა ტანმა და ვანზე გაწულმა ტრტებმა,
ეკლავ ვერცხლად ბზინავდა ფოთოლთა ფარ-
ჩა. შედინებრა იყო თეთრი ტრიფი... მხო-
ლოდ ერთხელ, ქარში ჩვეულ სიყველესით
ველარ განზნა მოხდენილი წელი, ვერ და-
რჩა მომზილავად... უეცარი ტრიფილი იგ-
ანო ტანში, გამკოლი ტრიფილი.

ამის შემდეგ დაბლა დაიწყო ცქერა ტ-
რიფმა, თავის ვარშემოდ მიმოიხედა. მერე
მერეყანი ძირს ეგდო ფუტუროდ ქვეული.
ამაყი მუხა მუხს გაეხო შეუბუ, რცხილა ისევე
იღდა, მავრამ თითქოს ცეცხლი ევიდა კენწე-
როზე, წითლად ჰქონდა დაბრუნებული ხეუ-
კე ფოთლები. მერე დღეს დასძახდა ტრიფი-
მა და ყურე კენესა აღმოხდა... დღდა შორს
იყო. ნიაღვრებს დორღით ამოესილათ სანა-
პირო, მდინარეს იქით გაეწია და მეორე ნა-
პირს მიჰკვლავდა.

შორს იყო ნაპირი.

შემოდგომა დადგა, ტრიფმა პირველად
იგანო ასე მწვავედ გვიანი შემოდგომის
სუსხი. როცა გახუცებული კაბა გაიხადა, მა-
შინდა დაიხედა შიშველ ტანზე და შევი-
იარა შეამზინა. სპილოსქელისფერ სხეულს
უეცრებულ პრილობად დასჩენდა ფულუ-
რო, საიდანაც წებოვანი შევი სითხე მოყო-
ნავდა... ტრიფილი, გამათანავი ტრიფილი
უვიდა მიელ ტანში. უსიამოდ აჯრუოლუ-
და. ეძინებოდა, თუ კვებოდა, ვერ გაეცო,
სასიცოცხლო წვენი უცოდებოდა ტრტებ-
ში... ქარიც გაკოვდა, ავად ეპაექრებოდა...

გაბაფხულით აღარ გამოუღვიძებია მტ-
რალა ტრიფს, აღარ ჩაუცვამს ქათამთა კა-
ბა. ურთიხანს იღვა მთლად ფულუროდ ქვეუ-
ლი, მერე კი საყუთარი ტანის სიმძიმეს ე-
ლარ გაუყოლ და კენესით წაიქცა შამბნარში.

მომორებით ვერცხლისფრად ბრწყინავდა
მდინარე, რალაჟს ჩურჩულუბდა თვისისთვის.
ეს სულ სხვა მდინარე იყო, სხვა საზრუნავი
გასჩენოდა.

დაღვა ზამთარი, ყინულის თეთრი ქურქი
ჩაიკვა მდინარემ, შეეპირხლა, გადაუთოტ-
და ბალახიანი ნაპირები, ნურგევეში ჩაიყარ-
და...

გაბაფხულით კი ისევ წელით გაივსო დე-
ლე, ნაპირზე წამოიტიტულმა პატარა ტრიფი-
მა თეთრი ტრტები ჩაასველა ლილივთა ნა-
კალში და წამოიტოტრა:

— დედა, სულ ასე პატარა უნდა ვიყო?
— ნუ გეშინია, შვილო, გაიზარდები. — მე-
ვეფრა მდინარე.

პაწია ტრიფი მაღალ ხეებს უმზერდა
დილილობით და შორეული პორიონტრ-
დან დაცემულ არილის მეწამულ შეუჭე ოც-
ნებობდა...

ქარი კი ჯერ არ ენახა პატარა ტრიფს,
ქარს არ იცნობდა...

წარმოდგენაც არ ჰქონდა მასზე.

ტყუპაშვილი გეცნიერსი

შემოქმედე ადამიანის ფსიქოლოგიური პორტრეტი მის ნიჟიან ერთად ღრმა პირველებისსულ თავისებურებებსა და დამოკიდებულებებს მოცავს. ნინო ადამაშვილის ფსიქოლოგიური ჩანახატი მისი განხილვის დიოგრაფიის ესკიზით მინდა დავიწყო.

1884 წელს იყო. ქართველი ფსიქოლოგიური სკოლის ფუძემდებელი დიმიტრი უზნაძე სიხარბისმეტყველების ფუძელბებზე გამოცდის იხარბებდა. ერთი ქალიშვილის ლოკატორმა სასუბუხა და ახსტაქტული აზროვნების უნარმა აღფრთოვანა ფსიქოლოგიის ეს დიდი მოძღვარი, სავამოცდო წიგანში ფრიალი ჩაუწერა და ფსიქოლოგიაში თავისთან მუშაობა შესთავაზა.

აქ დიდიყო. ნინო ადამაშვილის მეცნიერული ცხოვრება. უზნაძის ლაბორატორიაში სწავლის წლები მტკბარ ნაყოფიერი გამოცდები შეტარდა. ი. ადამაშვილი იქ ღრმა ფსიქოლოგიური ცოდნა და ტექნიკურბუნებულო მუშაობის დიდი გამოცდებუდა შეიძინა. მეცნიერბული კვლევისადმი სერიოზული დამოკიდებულებამ განსაზღვრა მისი საქანდობატი თბი: „კურტ-ლდენის აქტივობის ფსიქოლოგია“. კურტ-ლდენი მსოფლიოში ცნობილი ფსიქოლოგიური მიმდინარეობის გეშტალტ-ფსიქოლოგიის ერთ-ერთი ფუძემდებელია, რომელმაც გეშტალტ-ფსიქოლოგია აქტივობის ფსიქოლოგიის სფეროში განავითარა, ღისერატებს სისტემაში უნდა მოეყვანა კურტ-ლდენის ურთულესი ფსიქოლოგია და კრეტულბე გაეანალიზებინა იგი. დიმიტრი უზნაძეს როდეს ვაწყვირდა მოწოდის არბეგანა. 1948 წელს ნინო ადამაშვილმა სასწავლო რეკატანა თავისი გამოცდებუდა. ოპონენტბებმა „ღ. უზნაძეს და ვ. ფრანკბებუდა მაღალი შესაბამისი ცდის მის ნაშრომს, ხოლო ავტორის ფსიქოლოგიის მეცნიერბებუთა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი მიენიჭა. რამდენბე წლის შემდებ თვით კურტ-ლდენმა მოახიზა საკუთარი ფსიქოლოგიური მსოფლომეტყველების სინთეზი, რომელმაც ძირითად დებულებებსა და ადამაშვილის მოსაზრბებს, ღდობის ანბზე განვაყოფილბა რა შეიძლებბა იყოს ახალგაზრდა დისერტატის გეშტალტ-ფსიქოლოგიის საკითხბი ავტორბული დღმწებ ესმოდა.

მას შემდებ თბითმის სამი ბბულები წიგნი გაუდ. უკმარბი მეცნიერბი ქალი იყო ფსიქოლოგიის აქტუალური პრობლემბებთა

ქიდილბია. მეცნიერბული მუშაობის სტილი — უზნაძისსული, კვლევის მეთოდიცა — უზნაძე და ფაქობი, შედგენბის ღრმა ფსიქოლოგიური ანალიზბა და განწოვადების დიდი უნარბ, ან რბი გამოირჩევა. ადამაშვილის თბითბული გამოცდებუდა.

ნინო ადამაშვილის ფსიქოლოგიური მეცნიერბობა ძირბთადდ განწუხობის და ბავშვის ფსიქოლოგიის საკითხბს მიეყუფუნებბა. მისი შესანიშნავი შრომა მე-ს თვითცნობიერბების განვითარბის შესახებ პირველი გამოცდებუდა უზნაძის კავშირბი. იგი ითარბმნა რუსულ და უკრაინულ წიგნბ. თვის ღროზე საქამოდ განბურბდა ნინოს რბიგინალური გამოცდებუდა საბბამოცბის შესახებ, მასში მეცნიერბულბდაა ახსნილი, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ბავშვის ფუნქციონალური განვითარბის თვალსაზრბისთ თბითბული საბბამოცბის.

ნინო ადამაშვილის მეცნიერბული კვლევის ძირბთადდ ძარბვი მანბც ერბოვბულია. იგი დიმიტრი უზნაძის ჩარბენბ უკს მიბკებბა და ბებრი სანდერტრუს ფაქბით გაანდობბა განწუხობის თვრბია. მნიშვნელოვნბია ა. ადამაშვილის გამოცდებუდა: „განწუხობის განწოვადების და რბადიაციის შესახებ“, „ფერის ფაქტორბი განწუხობის გამოცდებუდაში“. ეს უკანასკნელი იბბითაცა მნიშვნელოვანი, რომ განწუხობის ცვლის ძირბთადდ კანონის კიდებერთი დამბტბითი საბბუთა მიბდებუდა. მის შესახებ ერთ-ერთბა პროფესორბა განაცხაბდა: ეს შრომა თბამბად შეიძლებბა ყველა ცნობილ კადემბში წარბგინოწბ. ა. ადამაშვილმა ბიბიბუდა განსაზღვრა, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ბალურბზე ასახულ სიწარბეს განწუხობისთვის და თვალსაზრბულ შედგენბს მიბღწია. როდესაც საქბო შეიწინა განწუხობის თვრბის წინამდებრის დანახებბა იბის შესახებ, რომ განწუხობის ან ბარბტი ადამიანის, არამედ საერთოდ ციციბილი ორგანიზმის მოქმედბების ზოგადი მექანიზბი, ნინო ადამაშვილმა დებბილი განვითარბების მიბუფების შესახებ დაიწყო. მის მიერ დებბსტრუქციბული ფაქტბებმა გარკვეულ წალბული შეიტატეს განწუხობის ზოგადი თვრბობული პრობლემბების დამუშავებბუში. ა. ადამაშვილის კლამბა იყუფენის (პროფესორბა ბ. ხაქბუთრბისთან ერთად) სტუდენტბებბი შეიტატეს საქბო წიგნი „ფსიქოლოგიის გეშტალტბი“, რომლითაც თბობბი იზრდებბან. ნი-

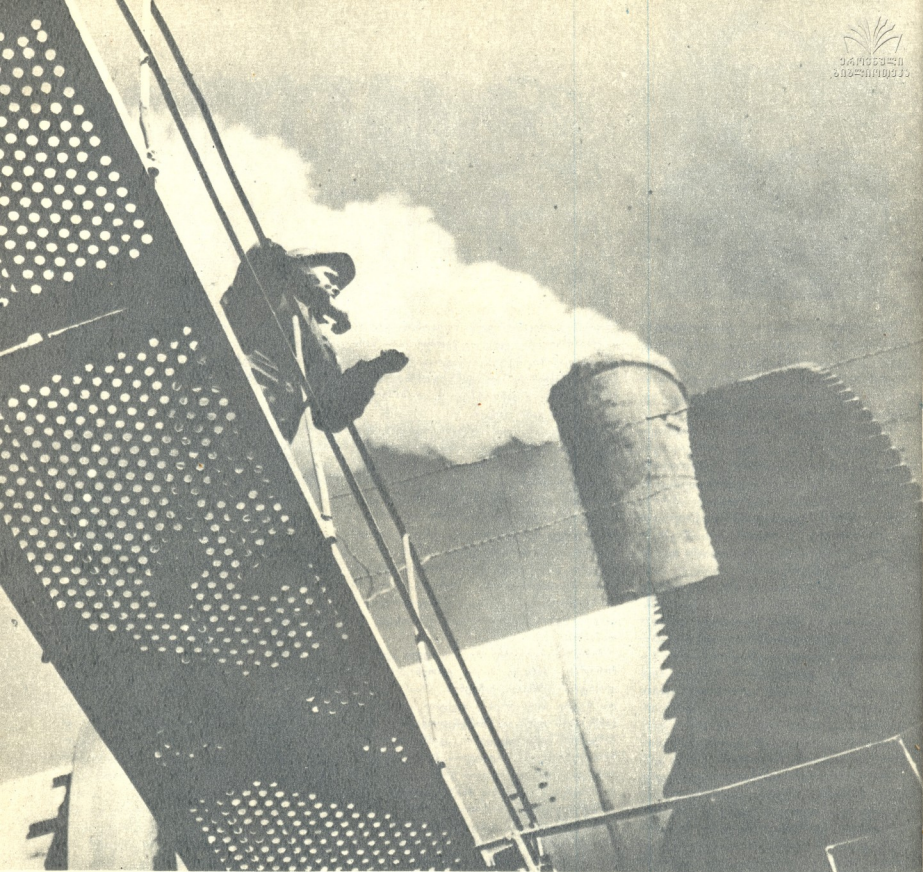
ნო ადამაშვილი ყუფელთვის სანდერტრუს მოხსენებბით გამოცდის საკავშირო თუ აბინრკავკასიის ფსიქოლოგბა შეტრბებუდა. მის რამდენბე შრომბზე კანდის ფსიქოლოგიურ ტურნალბმა მბითბებუდა. ამას წინათ ბბილბში ჩამოსილბმა ამერბკლბმა ფსიქოლოგბებმა ქართველი კვლევის ნახვბ მოისწარბებბ. როდესაც მბი ქალი წარუდგინეს, საყვარად გაუყვარბდა, რადგან იმ მოწინებული შრომბების ავტორბად მბამკაცი წარბოდებინა.

ნინო ადამაშვილის მთელი მბდლი მის პედაგოგიურ მოღვაწეობბუშია. თბითმის მშ წელობა ახწავლის იგი ბბილისის საბტლწიფო უნივერსიტბის სტუდენტბებს და ბებერი თვალსაზრბი მოწაფეც აღზარბდა. ადამაშვილის რბამბი აღზარბებს, ცხოვრბის დიდ გზაზე დიმიტრი უზნაძე შემოეყვბა და რა განაკურბდა, რომ მისი ყოველი დღე მეცნიერბული ძიებბსა და სხვაზე ფიქრბი ბენდებბა და ღამდებბა.

წლების მანბლედ დუღაღაღად ბლმბდვანდობის ნინო სტუდენტბა სამეცნიერო წრებს და როდი კვლევბ საკვლეობ პრობლემბებში. რამდენადც რბილი და საბთნო რბადამიანურ ურბთიერთობბუში, იმდენად მეტიც და ურბევიცა მეცნიერბული პრინციპბებმა დაცვისას. ამბტბამა, რომ საქბომწინო სკავალიფიკაციო ნაშრომბებს თვალბდ მას გადსცემბ ზოლმე, საყვარად თვარბიანი და გულისბიბერი პედაგოგი, ყუფელნარ დებბამბე სიტუაცბაში ინარბუნებს სულბერი სიმშვილბა და წინასწარბობბა.

ქალბალი ნინო უყვარბ ადამიანბებს და სერბით მისი. საბბო მისი შესანიშნავი ქარბთულისა და ღმბღლნარევი ფიქრბიანი სუბრბის ობსენბა. მას შეუძლია ერთბანიად შეინდოს და შეიფაროს სხვადახვბა ხახბისთვის და განათლებბის ადამიანბი, ზოგჯერ სწუფრბობლად შებბიბოს სხვის სულბერი საქმარბობში. აებბა მისი მარბონილი ბუნებბის გამბა, რომ ბავშვბობში ამბანახვბა ზედმეტ სახლად ციციონ შეარკვევს და დღესაც იშვბობად თუ ვინმე მბმარბთაბს ნამდვილი სახლობი. თმუცა სადტორბული შრომა არ დებუცვბ, მაგარმ მის შესახებ ზობრად გაიყოფბ ფსიქოლოგბის მეცნიერბებთა კანბტტორბის პირბო!

თმუშან ნაშარბმმ, ფსიქოლოგიის მეცნიერბებთა კანბდბტი.

ჰიჯველი სუთხლედი ჰიჯეუთ

(კასინი ცემენის კარხის მუშა კალთა
საფრთხეობის და სანაღობო კონსტრუქციის
ბასაუმეგობრება)

ველამერი შეიძლება სამეგობო ბალით
დაიწყოთ. აქედან იღებს სათავეს ის დიდი
ენერჯია და გამძლეობა, რაც ქალს მთელი
დღე უნდა ეყოს ქარხანაში. ცემენტის ქარხ-
ნის მუშა ქალებს მართლაც დიდი ენერჯია
სჭირდებათ. მექანიზაციის დანერგვის მიუხე-
დავად შათი შრომა მაინც მძიმეა, რაც ცე-
მენტის წარმოების თავისებურებით აიხსნე-
ბა. და როცა დედა შვილებს თამარ ქობუ-

ლას დაუტოვებს საზრუნავად, როცა ეს შესანიშნავი ბაღის გამგე დილანდ დადამბამდის 160 ჰაბრის ფედა, არავითარი ჭავრი არ აწუხებთ ცემენტის დამამზადებლებს. ამ საბავშვო ბაღში ტრადიციულად გრძელდება ვეგეტარიანი სიკრები და სასარგებლო, რაც 30-თან წლებში დატვირდიდა, როცა კასპიანდ ცემენტით დავითიულო პირველი ენკლუნები დაიჭრა. მას შემდეგ ბაღი ტერიტორიულად გაფართოვდა, შეშემა ახალი კორპუსები, კომფორტი, უაბრავი გონიერული და გასართობი სათამაშოები.

ამ საბავშვო ბაღში გაიზარდა ქარხნის დირექტორი თენგიზ ალბეგავილი. კასპიანდ წყინდა იგი საწაყლებლად თბილისში, დაბარუნდა და ქარხანაში დაიწყო მუშაობა გერცელის უფროსად, შემდეგ სამარტის უფროსად და დღეს, როგორც დირექტორი, ამ ბაღის ვეგლმეგავიერია.

სულ მხატვრობაშიც კასის საბავშვო ბავშვი, რომელიც განათლების საინინსტრის ევეგმენტარად, მაგრამ ქარხნის მუშათა ბავშვეებს ზრდის.

ბავშვი არ არის სისუფთავე, ალბათ იმიტომ, რომ წყალი არ შიღის და ძიმები კსრებით შორიდა ეზიდებინა (საერთოდ რუსთველის ქუჩაზე მოსახლებულა მუწუნებელია უწილნი). ამიტომ არც ბავშვების თეთრეული გამოიყურება ლახაიანად და არც მათი საძილე თუ გასართობი ოთახები. გარდა ამისა, პატრონს სათამაშოებიც აკლიათ, სხვანდ კიბეები და მონუწენილები მისიერებიან ერთმანეთს.

დღები ტოვებენ შვილებს და მძიმე გული მიხვედინათ აქედან, მერე დანან უზარჩხარ ღრმელებთან ღია სი ქვეშ, სადაც 1.600 გრავატუნე იწეება კორკე და თბის და თვალურის აღდგენენ ტოვებენ მუშაობას, რომ მწუბობრიდან არ გამოიღდეს რომელიმე მათგანი.

კეთისხევიდან 4 კილომეტრს გამოიგლის კირქვით საესე ვავონტები, კასპის მიდამოებიდან კი თბითი მართლებდა ქარხანა და ეს ორივე ერთად, კორკე და თბის ღრმელებში 4-5 საათს იწეის ცემენტის მისაღებად. დღის ბოლოს გათვლილი, მძიმე შრომით დაღლილი ქალი შინ წასვლას რომ დააიჩრებს, მას ტანისამოსის (შარვალ-ხალათის) გამოსაცვლიდა. დასასვენებლად და წესრიგში, თავის მისაყვანად სათანადო ჰიგიენის ოთახი სჭირდება. 43 წლის ქარხანას ასეთი ოთახები მხოლოდ წელს ეწენება, როცა დამთავრდება საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომბინატის მშენებლობა.

ჰიგიენის ოთახი არც შიფერის დამამზადებელ ქალებს აქვთ. მძიმე შრომა საამქროში. აქ შიფერის წარმოებისათვის საჭირო მაღალი ტენიანობა უარყოფით გავლენას ახდენს ადამიანის ჯანმრთელობაზე. გასულ წლებთან შედარებით შიფერის საამქროში დიდი ცვლილება მოხდა. წინათ სამზარს ცალკეულ რვა-რვა ქალი ემსახურებოდა. ისინი ხელით იღებდნენ წერ კიდევ სველ და რბილ შიფერს და ხელითვე აძლევდნენ ფორმას. მთელი სამუშაო დღის მან-

ძილზე განწყვეტილი დახრა და ამართვა საოცრად ღლიდა მუშებს. ახლა ერთი ხანი კონვეიერით შეიცვალა, და ორი დობეტერეი აღეწენს თვალურს, არ დასდეს ან არ გაიხსე შიფერი. მაღე ასეთივე კონვეიერი შეცვლის მეორე ხანს. მესამე ხანი კი ხელხელებლად დარჩება სასკოლოში შეკეთებისათვის. რომელთა შესრულებასაც კონვეიერი ვერ შესძლებს. ყვარყვობით ორ ხანზე ქალების შრომა ისევე, მძიმეა. მათი შრომის შემსუბუქებაზე კი ქარხანას არ უზრუნია. საამქროში ქალები უწყვეტი ნაკადური მეთოდით მუშაობენ, სამუშაოს ერთი წუთით ვერ ტოვებენ, შინ დაბრუნებულნი კი უკვე ოჯახის დისასხლები არიან და ახალი სინჯელების წინაშე დგებიან. უპირველესად ეს პროდუქტების შექმნას ეხება. დღის ბოლოს, როცა სამუშაო მთავრდება, ისინი პროდუქტებს ვეიარ შოულოებენ კასის მაღაზიებში. თუ კარხნის ხელმძღვანელობა პროდუქტებს სისტემატურად შემოიზიდას, როგორც ეს გაყავთა კრთხელ, როცა კარტოფილი, ხახვით და ხორცილი მოამარჯვა მუშები, სასაყვედურო არაფერი იქნება.

ქარხნის სასალოლოში ნაკლებად შედიან მუშები, რადან იგი არატაბიურ შენიბაშია მოთავსებული და მზიანად უსუფთაოდ გამოიყურება, კერძებიც შედარებით ძვირია, ამასთან იშვიათად აქვთ ბოსტნეული, მუშები დიდი სიამოვნებით მიირთმევიდნენ კარტოფილის ღვეხვს, რაც იაფეთაა, უკუთიანე და სსარგებლოც, მაგრამ იშვიათად მზალებდა.

ქარხნის დირექტორმა თენგიზ ალბეგავილმა განაცხადა, რომ უკეთესი იქნება, თუ 1200-კაციან ქარხანას სურსათით ცეკსუროის ნაკლებ ვაჭრობის საინინსტრის მომარჯვებს.

რა თქმა უნდა, ახლო მომავალი მეტრორამ გავლენებს. მუშები კომფორტულსა და დილოში ისადალებენ. რეკონსტრუქცია გუკეილება ქარხნის ცენტრის სახლის ძველ შენობას, რომლის მანერებელთა დარბაზი 700-მდე აკაც დაიტებს. აქ კვლავინერად იმეშვებენ ტრაკტორის, მანქანაზე გედევის, ბავშვთა მხატვრიული აღზრდის, კოორეფიციული და სხვა წრებში.

ქარხანამ მუშებისათვის 20 ათასი კვადრატული მეტრი ფართობის საცხოვრებელი ბინები ააშენა. ბევრი მუშათა ოჯახი კოტეჯებში ცხოვრობს და საბოსტნეო ნაკვეთებით სარგებლობს. სულ მალე 60-ბინიანი სახლი შეეშეგებათ. 150 მუშა კი ბინის მოღლები მოლოდინში რჩება.

წარმოება ადამიანების გარეშე ვერ იარსებებს. მისი რიტეული და გეგმობინა მუშაობისათვის ყველგზორე ვეგმევიერული ცადებინა საჭიროა. ეს არის №1 პრობლემა ქარხანაში. დღეს უკვე ზრუნვენ ამანზე. ეს თუ არა, ისე ვერ შესარტლებენ ომ მაღალ ეფექტულებებს და ამოკანებს, რომელთა წინაშეც დგანან.

ყოველწლიურად მარტო უცხოეთში 35 ათასი ტონა ცემენტი მიღის კასიდან. გეგმით წელწლიდან 720 ათასი ტონა ცემენტი უნდა გამოეშვან, უშეგებენ კი მეტს - 730 ათას ტონას. 66 მილიონი ჰორიბოთი ფილა შიფერი წელწლიწინა-ასეთია ქარხნის კოლექტივის სადღისო. ვალდებულება. ხეთოწელის ბოლოს კი სულ სხვა სურათი იქნება.

ხეთოწელის ბოლოსათვის კასის ცემენტი ქარხნის პროდუქცია 275 ათასი ტონით გაიზრდება. ახლა მთელი ქალები ამ დიდი დავალების შესრულებისაქენა მიზნითულო.

ლია აბაბახაძე

შიფერის ლაბორატორიაში თანაშემწეული მერი აბაბახაძე.

სალომე ყანელი

კარგად მახსოვს ის დღე, რუსთაველის თეატრში რომ მოვიდა სალომე ყანელი. კრება იყო. იგი სრულიადაც არ გრძნობდა უცხოობას. მეგობართა შორის იქნა და დიდი გულსყურით უსმენდა ორატორთა გამოსვლებს. როცა ვინმეს გამოსვლა არ მოეწონებოდა, ოდნავი ღიმილი აუჩუქებოდა ხოლმე სახეზე. თითქოს ნახ საბერძნელში გაეზვიოა მსახიობის სული, ისე იკითხებოდა იგი. მასში კარგად შეღავნებოდა მსახიობის შინაგანი სამყარო, რაღაც ამჯი, ღირსების, გრძნობით აღსავსე სამყარო. ხოლო როცა შეკრებილნი დამიშალნენ, მასთან მივედი, მიველოცე თეატრში მოსვლა და გაცნობის საბაბისათვის ისე კითხვებ:

- სოხუმიდან?
- დიას! რა, არ გინახავართ?
- ბევრჯერ!

„ბევრჯერ“ — ეს უკვე მერტყმეტი იყო. მხოლოდ ერთხელ მუყადა ნახაბი სოხუმის თეატრის სცენაზე. გაატყობინეს როლს ას-

რულეზდა. ბარათაშვილის „საყურე“ გამახსენდა. ისე გამომწვეველ აცალკობდა პოეტის წინ.

ეს იყო და ეს. ბევრი კი მსმენოდა მის შესახებ. დახვეწილი, ნატიფი მანერის მსახიობის სცენაზე გამოჩენა მაყურებლის დიდ ინტერესს იწვევდა. სალომეც არტისტული კლემამოსილებით იფიქრებდა მას; როცა „ცისფერ“ როლებს თამაშობდა, მუდამ ხაზს უსვამდა როლის პოეტურ საწყისს და მეტ კეთილშობილებას ანიჭებდა მათ. აქცენტები, რომელიც თავისი გმირის ხასიათში შეჭკონდა სალომეს, სწორედ ამ პოეტური საწყისის განსაზღვრულად იყო გამიზნული.

სალომე ყანელის შესრულებას თან სდევდა ოდნავი მანერულობა და იგი საყატად შეიწინა მის არტისტულ პროფილს. მასში იმთავითვე ბევრი იყო თანდაყოლილი მხატვრული ტაქტი, ზომიერების გრძნობა. თუ სინატივე პლასტიკური ნახაბისა. არტისტულ-

მა გარემომ, რომელშიაც იგი იზრდებოდა, ღრმა კვალი დააჩნია მისი ცხოვრების გზას. ხოლო ის, რაც სულს ერთხელ დააჩნდების საშვილიშვილომ გადაეცემისო, სოქვა დღმა პოეტმა. სალომე ყანელის გონებას აჩასოდეს არ მოშორებია პირველი შობებულებები.

შობებულებანი კი მართლაც დიდი იყო: მათ ოჯახში თავს იყრიდა საუკეთესო ქართული ინტელიგენცია და, ამრიგად, მისი აღზრდა ზღვებოდა პოეტებისა და მსახიობების წრეში. დასაწყისშივე განსაკუთრებულად შეუყვარდა ლექსი და მისი კითხვა, ჩვენც არა ერთხელ გვინახავს, თუ როგორი ვატაკებით კითხულობდა იგი სკენიდან „ვეფხისტყაოსნის“ გენიალურ სტროფონებს.

ს. ყანელიასთვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა „სოხუმის პერიოდს“. მართალია, მის სულში ჯერ ისე ნელდა ნებაზობდა ინსტიტუტის წლების განცდები და საერთოდ უველადევი ის, რაც არტისტული კარიერის

საქართველოში მხატვართა ქმედება

დამთავრდა თუ არა დიდი სამამულო ომი, დაიწყო მუშაობა აბრეშუმის მრავალფეროვანი ქსოვილების გამოსაშვებდ, რაც დროებით იყო შეწყვეტილი ქსოვილია ახალ სხვებს ამტკიცებდა საქართველოს სსრ მსხვეპი მრეწველობის სამინისტროსთან შექმნილი სამხატვრო საბჭო, რომლის მუშაობაში უკველთვის მონაწილეობდა კონსულტანტი, მხატვარი-დეკორატივი ვერა თოდუას ასული შუბაევა. ვერა პეტერბურგში დაიბადა 1895 წელს. დეკორატიული ხელოვნებას ეუფლებოდა საფრანგეთში, სადაც იგი 1924 წლიდან ცხოვრობდა თავის მეუღლესთან, ცნობილ მხატვარ ვ. ი. შუბაევთან ერთად.

მხატვარი ქალს პირველივე ნამუშევრებმა — მოხატულმა ღანკრებმა და თევზრებმა — უფრადება მიიპყრეს დეკორატიული გრძნობის სინაზილით კონტრასტული ტონების გაბედული შუბაევა, მუქი და ნათელი დიდი სიბრტყეების თამაში, განზრახ გაუმრავლებული ნახატი იწყევდა საიზონისა და უჩვეულობის შერჩევას. შუბედ მხატვარმა ქალმა დაიწყო ინტერიერების გაფორმება მისი ესკიზებით იქნენა ავერი, დეკორატიული ქსოვილები, კედლის პანოები, ხედა ფერისა და სტილის მიხედვით ზოგადი დეკორატიული განლაგების განსაზღვრა. დიდი წარმატება ჰქონდა ვერა შუბაევის ერთ-ერთ ინტერიერს, რომელიც წარდგინდა იყო 1924 წელს ამერიკის შეერთებულ შტატებში მოწვევით გამოფენაზე. მისმა შემოქმედებამ საერთო უფრადება მიიპყრო ერთ-ერთმა ამერიკელმა სავაჭრო ფირმამ მხატვარს ხელშეკრულება დაუდო ქსოვილია მოხატულობის ესკიზების შექმნაზე.

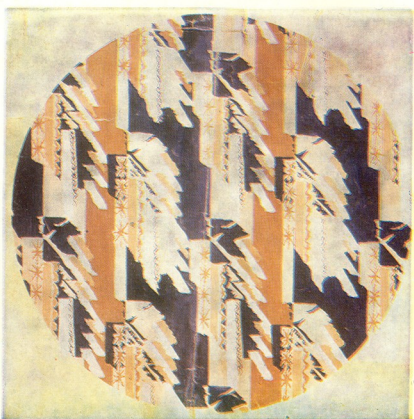
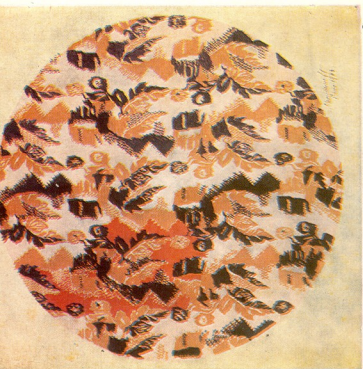
პირველსავე ესკიზებში გამოინდა მხატვარი ქალის დამეწილი გემოვნება, მისი ამონურაჟი ფანტაზია მოტივებისა და შეფერადების შერჩევაში. ვერა შუბაევის ესკიზები, როგორც ქსოვილია შეფერადების ნიმუშები, შეიძინეს საფრანგეთის ზოგიერთმა წამყვანმა ფირმებმა, მათ შორის აბრეშუმის წარმოების ლონის ფირმამ — „ბანკინი-ფერმი“.

ვერა შუბაევის ქსოვილებზე მოხატულია ბათი მოტივი საქმიად ტრადიციულია: ეს

ფეხალი ლალიდები და იაკობაშვილისა და ბ. სპირაშვილისა

აჩის ყველაზე და უფროდები მაგრამ ეს ტრადიციული შენაჩეული ორნამენტები ახალ მხატვრულ გამოსახულებას იღებენ. მხატვარს უნარი შესწევს მოახდინოს დაუსრულებელი სახეცვლილებანი ფართო ფართო სტრუქტურის შრიანი წერტილი ზალა-ბეზისა და სტილიზებული ყვეალებს მოტავებისა. ხან უცნაურ მოხატულობაში დაბლანდის. ხან მუაფო რიტმული ანაგობა მოსცეს ნატიფად თავდაპირველი მხატვარი ქალის მიერ შერჩეული ფეროთა გამაბა იგი უპირატესობას აძლევს ფერთა მკაცრ მარ მინიულობას. დაწინაურულს ერთ-ერთი უფრო ელვადი ტონით. უყვარს კომპოზიციაში შავი ფერის შეტანა. რიდაც ხაზგასმულია ერთი ფერის მეორეში გადასვლის სიბოძლე.

მხატვარი ქალის მიერ შექმნილი კომპოზიციების სილამაზე. მათი დეკორატიულობა მდინად მიზიდულია. რომ ზოგიერთი მათგანი თავის სურათებში გამოიყენა ვ. ი. შუხაევმა.

1911-1913 წლებში ვერა შუხაევა მოსკოვის აბრეშუმსაქოე კომბინატში — „კრასნაია რიზაში“ — სმხატვარი სახელისნის ხელმძღვანელობდა. მიუხედავად მოკლე დროისა, მისმა მუშაობამ კომბინატში გარკვეული როლი შეასრულა აბრეშუმის ქსოვილების დეკორირების ხარისხის ამაღლებაში.

1917 წლიდან ვ. ი. შუხაევა ცხოვრობს და მუშაობს თბილისში. მის მიერ შემუშავებული აბრეშუმის ქსოვილების შეფერადებაში არ მოქმედებულა დღემდე არ დაეკარგეს თავისი სილამაზე და დეკორატიული ლისცება.

ჰოენან თონეა

ჰიასი უნახავს თუნდაც დღის არქეოლოგიურ გათხრებისას ნაპოვნი მასალები. იცის, თიხისაგან როგორ შექმნა ქართველმა კაცმა „ლურჯი“, რომელსაც საუფუნეთა ქართველებს გადამტანი თავის პედი. ქართული შემოქმედის უცვლელი სული, შობებრა და გააცოცხლა და თაობიდან თაობას გადაეცა ბელოვნება გაციოსლებული თიხაში ჩვენს დროში კი საოცარი ძალით აღმოჩნდა ქართული ბელოვნების ეს უცვლელი დარგი — ეკრამიკული ბელოვნება. მსოფლიოში გაითქვეს სახელი მისმა ოსტატებმა, მათ არამარტო წინაპრების მიერ ტრადიციულად გადმოცემული, არამედ, ბევრი ახალი რამ ითვისეს და შექმნეს. და ქართულ სიმღერასავით მრავალ ხმაზე აფიდერეს — ეკრამიკა ერთი ამ ბელოვნათაგანია ესებრალდა გელაშვილი. რომელიც თბილისის სამხატვრო აკადემიის დამოაგრების შემდეგ სამხატვრო-საკონსტრუქტორო ბიუროში მუშაობს. მან შექმნა საინტერესო ნაწარმოებები: ელელა სურები, ტანწურწედა დოქები, კამ-პუტკელი, სასანოლები, ლედის, ჩაისა და ეავის სერვიზები, რომლებიც მასობრივად გამოიშვეს ეკრამიკულმა კომბინატმა და სხვა ნაწარმოებმა.

ბატონება, მევეთრად გამოსახული ეროვნული კოლორიტი, შესრულებს თავისებური მანერა, — ამ რით გამოირჩევა ესებრალდა გელაშვილი მრცხელთაგან ნამუშევრები.

ეკრამიკის ქალის წარმატება დღე შემოქმედებითი ძიებისა და დაუსტრომელი შრომის შედეგია. იგი კარგად იცნობს ქართული ეკრამიკის ეველა დროის ნიმუშებს, სახვითი და გამოყენებითი ბელოვნების შედეგებს, სწავლობს იმ კიქებებს, რომლებსაც ტექნოლოგები ლაბორატორიებში ამზადებენ და მათ ობტატურად აუქნებს თიხის შემოქმედებაში სწორედ ასე შეიქმნა მისი ცნობილი ნაწარმოები „ხვსერი ვავი და ქალიშვილი“. რომელიც ეროვნული ეკრამიკის ერთ-ერთი საუფრადლებო მიღწევაა.

ეს მომცრო ზომის სამახსოვრო საჩუქარი დღეს ბევრ იყავს აშუვენებს ჩვენსიც და საზღვარგარეთიც. უფერებს და ვიბოლავს ნაწარმოების ულასტურობა ქალ-კაცის მოზგენილობა, ხვსურული ნაცემულობის რამდენიმე შტრიხით გადმოცემა. თითოეული წერტილი იონანების ხვეული დიდი სიფაქიზითა და ზომიერებით არის შერ.

ბეული, ერთმანეთში კარმონიულად გადაღის ფერები და ნაწარმოებს თვალსათვის საშობს ხდის.

ამ სამახსოვრო სანუქრის შექმნის წინ, მხატვარ-კერამიკოსმა შეიტყო რომ ინჟინერ-ქიმიკოსმა ნინო ხარბელიამ ახალი ქიქური შექმნა იგი გაეცნო ქიქურს, შეისწავლა მისი შედგენილობა. სწორედ ამის შედეგია ფერთა ასეთი ორჯესტრაცია.

ნ. ხარბელიას ქიქური მხატვარმა სხვა ნაწარმოებებზე დაამუშაა ამაყ განაპირობა, რომ 1964 და 1970 წლებში, საბჭოთა კავშირის სახალხო მუერნობის მოღწეათა გამოფენაზე მისმა ნამუშევრებმა: „სხვეურმა ვაჟმა და ქალშუღლმა“, ჩაის, ლენისა და კონიაის სასმისებმა, ქინკლამ, თოჯინებმა და სხვებმა ოქროსა და ვერცხლის მედლები დაიწახურეს.

ე. ცალაშვილს ნაწარმოებებმა მოხიზლა ფრანგი, იაპონელი, უნგრელი, უზბეკი და გერმანელი ხელოვნების მკვლევრები. რომლებმაც მთაბეჭედილი მხატვარი ქალის საქებარი ბევრი სიტყვა ჩაწერა:

ესეა! ფა

ნახა? და

შედეგ მერწყვა, მერწყვეს, შრომატყველია თობასთან ქიდილი.

სიმონ ნასიაშვილი.

თბილისის სამხატვრო აკადემიის დოცენტი.

ფარადი კლადები და ნაკვასვილინა

საქართველოს მრავალჯგობრივი, საკავშირო უნივერსიტეტში გამარჯვებული, ჩვენ ქვეყნის პირველი მრავალჯგობრივი გამოაზრების პოლიტექნიკური სკოლის, საბჭოთა კავშირის არაერთგვაროვანი პრივილიგი, საბჭოთა კავშირის თასის მფლობელი, ევროპის ასპლუტური ჩემპიონი, მსოფლიო რეკორდის მფლობელი — ასეთია არისტოკლი სია იმ სახელგანთქანი გამარჯვებულსა, რომელსაც ადრიატიკის ვადიანი ქვეყნის ღმერთებმა.

ამის ემტება 1972 წლის ბოლოს მოპოვებული წარმატებები. აღსანიშნავია, საბჭოთა კავშირის პირველობაზე მან ბრწყინვალედ იასპარეზა. 70 მეტრზე სიროსში დაამყარა მსოფლიო რეკორდი. შემდეგ კი მოსკოვში გაიმარჯვებდა ერთად გააუმჯობესა საკავშირო ბილწევი ორი დისტანციის კაშხი. ამას მოჰყვა კიდევ ერთი საკავშირო რეკორდი — მრავალჯგობრივი კაშხი 2433 ქულა და სსრ კავშირის 1973 წლის ასპლუტური ჩემპიონობა.

ქვეყნის ფეხბურთის წინ დიდი ქვეყნის სპორტული კარიერა. 1966 წელს მან ქუთაისის მე-8 საშუალო სკოლა დაამთავრა და იმავე წელს სწავლა განაგრძო ქუთაისის მუსიკის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტში ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე. იმ პერიოდში ქუთაისში უკვე შედგებოდა იყო ფეხბურთის სპორტის ტექნიკის სახე მწვინლობაში.

როდესაც ქუთაისში ვიზიტი, როგორც გამოვიდა სპორტული სარეზონანსი, მან შეძლო დაეხმოს:

— პირველად დაეხმოს ფეხბურთის გაცეცილი გეგმონდა, ჩვენთან შემოვიდა მასწავლებელი შალვა წამახალია, მწვინი შემოვიდა და ყველა სათითაოდ მოგვიკითხა. მერე რამდენიმე სტუდენტმა ავგარჩია და კვირის ორჯერ ფეხბურთის გაცეცილობის დროს დაეხმოს.

ამ ვარჯიშის მოყვა წარმატებით. 1967 წელს ქუთაისი საქართველოს ასპლუტური ჩემპიონი გახდა, 1968 წელს კი პირველად გამოვიდა საკავშირო არენაზე — სტუდენტთა საკავშირო უნივერსიტეტში, რომელიც ლეონი გამარჯვებული. ქუთაისის მოწინააღმდეგეებს ხელს უჭერდა განქვეყნული ანტიკული და პოლიტიკური მწვინლობები. ქუთაისი მათ გვერდით სასაქონლოდ იყო გამოყენებული, რადგან შალვა დაზარალებული მწვინლობის რეზონანსი იყო შეიარაღებული. ბუნებრივად, შედეგს სხვათა შედარებით დაბალი იყო, მაგრამ მთავარი ის იყო, რომ ქუთაისში და მისმა მწვინებმა ლეონი შეძლეს იქ დაზარალებული მწვინლობები. მოკლე ხანში ქუთაისში მწვინლობაში საბჭოთა სპორტის წრეები აღაპარა. იმავე, 1969 წელს ამიერკავშირის პირველობაზე სპორტის ისტორიის ნიშნად შეასრულა ქუთაისი მწვინლობაში პირველი ისტორიული ჩრქვნილობები.

1971 წელს ლენინკანში საბჭოთა კავშირის უძღვრის მწვინლობაში ასპარეზობისას ქუთაისმა შეასრულა საერთაშორისო

კლასის სპორტის ისტორიის ნიშნად. იმავე წელს საბჭოთა კავშირის თასის გამოამჯობესა მე-2 საპირიო ადგილი მოიპოვა, ხოლო 50 მეტრზე მწვინლობაში 5 ქულით გადააჭარბა ანტიკული 5. მიიღეს მსოფლიო რეკორდი. განსაკუთრებით წარმატებით იასპარეზეს ქართველმა მწვინლობებმა ხალხმა მე-3 საპირიო ადგილი მოიპოვა, მათ მე-3 საპირიო ადგილი და ბრინჯაოს მედალი მოიპოვეს, პირად ჩათვალეს საბჭოთა კავშირის ჩემპიონად წოდებულმა და ასპარეზობას.

ბაქაიანი გამოავლინა ქუთაისელი ქალმწვინლობის 1972 წლის სპორტული სეზონი: ანტიკული ქუთაისი წარმატებით იასპარეზეს კონკრეტულ ჩატარებულ პროდუქტების საკავშირო პირველობაზე და ჩემპიონის ოქროს მედალი დაიპყრო. ივნის-ივლისში საბჭოთა კავშირის მწვინლობაში ნაერტის ვუნდო საერთაშორისო შეჯიბრების ჩასატარებლად გაემგზავრა საფრანგეთსა და შვეიცარიასში. ჩვენი ქვეყნის ნაერტის ქუთაისი ერთად გამოვიდა იქ. ე. გამაჩევი, ვ. კოვანიძე და ა. ბუნდია.

ქართველი ქალმწვინლობის გამოვიდა როგორც საფრანგეთში, ასევე შვეიცარიასში და ორივე ქვეყანაში პირად ჩათვალეს მე-3 საპირიო ადგილი დაერვა. რამე შეეცდნენ ასპარეზობას. აქ ქუთაისის წარმომადგენლებმა მსოფლიო რეკორდი დაამყარეს.

1973 წ. 22-24 ივლისს ლუქსემბურგში მსპინძლობდა ევროპის მორგე ჩემპიონატის მწვინლობაში. კონკრეტულად ოქროს მედალითა და იმპროვიზირებული ადრიატიკული სპორტსმენები — მსოფლიოს ჩემპიონი ე. გამაჩევი, ევროპის ყოფილი ჩემპიონი შვედი ვ. ბუნდია, უძღვრის პოლიტიკული მწვინლობის ქალი გ. მანიაკა და მზავალი სხვა. პირველ დღეს სპორტსმენები ასპარეზობდნენ 70 მეტრის დისტანციებზე. აქ ქუთაისში 1-ლი ადგილი და ჩემპიონის მიტოვებულს მედალი მოიპოვა, შედეგი — 305 ქულა — მსოფლიო რეკორდის გამოგონება, ევროპისა და ჩვენი ქვეყნის ახალი რეკორდი იყო.

სამოქმედო ტურნესში ქუთაისმა მე-5-ლი ადგილი და ბრინჯაოს მედალი ხელა წაღო, შემდეგ სერბებში (30 და 50 მეტრზე ტურნესში) შეინარჩუნა მოპოვებული წარმატება და საერთო კაშხი 1-ლი ადგილი და ევროპის ასპლუტური ჩემპიონის წოდება მოიპოვა.

ქუთაისის სპორტული ბიზარფიზია ადგილი ჰქონდა წარმატებლობასაც. 1972 წლის საკავშირო ჩემპიონატი, რომლის შედეგებში მიხედვითაც უნდა შეჩერებული მიენახნის ოლიმპიადის კანდიდატები, მარცხიანად დაიწყო ქუთაისში, სრულიად მოულოდნელად პირველი დღის შედეგების მიხედვით ქუთაისი 22-ე ადგილზე აღმოჩნდა.

მართალია, მთავრად ქუთაისმა საერთაშორისო გამოაზრება მოგმარებდა, მაგრამ შედეგი ადვილად მიიღო ვერ ასედა, თუმცა მიუხედავად საგზური ჯერ კიდევ ევროპის

ჩემპიონატში მოიპოვა, მიუხედავად წარმატებით ახლა სპორტული ქუთაისში და მწვინობის 1-ლი ადგილი დაიპყრო. თუმცა 60 მეტრზე სსსრ-ში გამოვიდა და პირველი დღის შემდეგ მხოლოდ მე-4 ადგილზე აღმოჩნდა. მთავრად ლდს სპორტსმენები 30 და 50 მეტრზე დისტანციებზე აღმოჩნდა და ქუთაისმა მე-4 ადგილი გამოიპოვა. ყველაზე მთავარი მან შეიძლება ლდს მოხდა. ოლიმპიური მწვინლობის ბრძოლაში ოთხი სპორტსმენი დაწინაურდა — ამერიკელი ვალერი, პოლონელი მილანოვი, გაჩევი და ქუთაისი.

საბოლოოდ პირველი ადგილი ანტიკული ხელა წაღო, პოლონელმა სპორტსმენმა ოლიმპიური ვერცხლის მედალი მოიპოვა, ბრინჯაოს მედალითა და ბრძოლა ქუთაისმა და გაჩევი მოიპოვა გამარჯვება. ყველაფერს წყველდა ბოლოს მან ტურნესი. პირველ ორ გამარჯვებულს ორივემ მოახვედრეს პირველი 8 და 9-ს, მესამე იასარი ქუთაისმა ტურნეს ცხრილში, ხოლო გაჩევი — ათამში, ასე რომ, ქუთაისმა ერთი ქულით წააგო ოლიმპიური მედალი და მეოთხე ადგილზე გამოვიდა.

ქუთაისმა მწვინად ვანიცადა მესამე ადგილი დაარგვა და ბავშვებით ატარდა. თანაგუნდელმა ცილიმდენე მის დაწვინდეს. ვუნდის მწვინობაში ა. ალივაძე კი თქვა: თავი დანებეთ, იტრისონი, შექვემდებარეთ კარგად იცოდა, რომ დაძაბულ და გადაღლილ ნერვებს დაწვინდება სპორტსმენობა.

ჩა თქვა უნდა, მე-4 ადგილი ურტო არ იყო, და რაც მთავარი, ქუთაისმა ჩასთვალა ქუთაისის მისცა ჩვენი ქვეყნის ოლიმპიური ნაერტი. სეზონის ბოლოს მან კიდევ ერთი წარმატება მოიპოვა. ე. ლემუზიტი ჩატარდა სსრ კავშირის თასის გამოამჯობესა მწვინლობაში. დაძაბულ ბრძოლაში ქუთაისმა უნდა ჩამოიგო საბჭოთა კავშირის თასის პრეტენდენტები: ლ. ბარცინოვა, ი. კოვანიძე, ე. გამაჩევი და ჩვენი ქვეყნის 1972 წლის თასის მფლობელი გახდა. საერთო კაშხი 1.222 ქულა მოაგროვა, რაც საკმარისი აღმოჩნდა ახალი გამარჯვებისთვის.

ქუთაისი წარმატებით თავისთვის შრომის და სპორტის. 1972 წელს მან წარმატებით დაამთავრა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე და როგორც მომწიფე სტუდენტი ათადრებულად დატარა სამუშაოდ.

ქუთაისის სპორტული გუნდის გაყვა მისი უძრებობა და დატეხილი, რომელიც ამჟამად სპორტის ისტორია და ერთ-ერთი უძღვრის მწვინლობის ითვლება ჩრქვნილობაში. აქვე არ შეიძლება არ ვახსენოთ კიდევ ერთი ქუთაისი მწვინლობის, საერთაშორისო კლასის სპორტის ისტორიული გუნდის რიგებში, რომელიც ლიხევილად ამოუდგა გვერდში ქუთაისს ლოსანჯელისში.

წინ კიდევ ახალი ჯილდოები და ახალი სპორტული მწვინებები დასაწყობია.

სურათი წამახალია, ქუთაისის სპორტული მწვინების დირექტორი.

ქვეყნის თვალში

მხატვარი დ. ერისთავი

(რუმორისტული მიწი-დამტკიცები)

სუსხიანი ზამთარი იდგა. ყველ საღამოს, ზუსტად შვიდ საათზე (თბილისის დროით), რუსთაველის მოედანზე ეს ვაჟი იმ უცნაური საათის გვერდით დგებოდა, რომელსაც აეროფლოტის საღაროების წინ არის დარქობილი.

ახალგაზრდამ გამოჩინისთანავე მიიპყრო მილიციის სერჟანტ ქუმარიტაშვილის ყურადღება. მხველი თვალი ქმნიდა ქუმარიტაშვილს. საღაროებთან, მოგვსენებთან, ათასი ჯურის ხალხი ირევა. ქუმარიტაშვილი ერთი შეხედვით შეეცაო უშეცდომოდ იცემა, რომელია ჩამოსული და რომელი ადვილობრივი. ეგ კი არა, იმასაც ზუსტად განსაზღვრავდა, რომელი მოქალაქე იყო რუსი და რომელი უკრაინელი, ხოლო ქართველი სომხისაგან თვალდახუტულს შეეძლო განეცხვებინა.

ასეთი გამკრიხი გახლდათ მილიციის სერჟანტი ქუმარიტაშვილი. ჰოდა, ზა გასაყვრია, რომ ის ახალგაზრდა, საათთან გამოჩენისთანავე შეეჩინა. ეს კიდევ არაფერი: ქუმარიტაშვილმა ისიც არაღ დაიანახ, რომ ვაჟს თმა და წვერი არ ჰქონდა მოშუშებული, აშკარად პირდაპირი-გაპარსული, შერავალ-დაუთოებელი და ფესვანებულ-გამწმელი იყო. ყველა ამ სიტყვებთან ერთად, ახალგაზრდას მარჯვენა ხელში გაეცილა ვაჭვითი ეკერა. მართალია, იგი ვაჭვით არ ეთხებოდა, მაგრამ დროდადრო მრავალმნიშვნელოვნად მარჯვენა მუხლზე კი დაბრალაშენებდა ხოლმე.

ზა უნდა ეფიქრა ამის შემხუბრებელ ქუმარიტაშვილს?

პირველად, როცა ვაჟი სრული ერთი საათი იდგა ხსენებულ ადგილას და მერე წავიდა, ქუმარიტაშვილმა დიმიტრი გაყოლა თვალს და გაიფიქრა: „აი, ქაქისი ვინდა ელოდება ჩვენ დროში ვოვოს საათთან, ისიც ზამთარში სრული ერთი საათი?“

მეორე საღამოს, როცა იგივე ახალგაზრდა იმავე ადგილას, იმავე დროს და ზუსტად იმდენსავე ხანს იდგა და მერე წავიდა, ქუმარიტაშვილმა თავი გაღაქანა და გაიფიქრა: „ამს კი ბლომად იფიქრებოდა ეყოლებოდა.“

მესამე საღამოს, ზუსტად ორმოცდახუთი წუთის ლოდინის შემდეგ, ახალგაზრდამ სიგარეტი ამოიღო, როგორღაც უხერხულად მიუყვდა და გააბოლა ხელებმა აუტედა. აშკარად ეტყობოდა, ძალიან დღვავდა. სიგარეტის მოკიდებლამ ზუსტად ორი წუთის შემდეგ, ვაჟს ერთი შუახნის კაცი მიუხვამოვდა. ახალგაზრდამ ჩიბიდან ასანთი ამოიღო, გაკრა და შუახნის კაცის პირში გაჩრილ სიგარეტის წვესს ასანთის ალი შეაშო. და ეს მაშინ, როცა მას ჯერ კიდევ მოკიდებული სიგარეტი პირით ეჭრა. შუახნის კაცი მა აშკარად რაღაცა ჩაუღაპარა ახალგაზრდას და წავიდა.

ამ საღამოს ვაჟი მხოლოდ ორმოცდაათი წუთი იდგა საათთან, ე. ი. დღეს იგი ათი წუთით ადრე წავიდაო, გაიფიქრა ქუმარიტაშვილმა.

მეოთხე, მეხუთე და მეექვსე საღამოს განსუთობიებული არაფერი მოხდა, თუ არ ჩავთვლით, რომ ვაჭვითი ყველა საღამოს არ-ამა სიგარეტს სწევდა, მაგრამ აღარ ახველებდა და ერთხელ ეს იყო მეხუთე საღამოს) საათი და ხუთი წუთი კი იდგა და მხოლოდ ამის შემდეგ წავიდა.

აქ ისიც აღანიშნავია, რომ მეექვსე საღამოს მილიციის სერჟანტი ქუმარიტაშვილი, სამოქალაქო ტრანსპორტში გამოსვლად რუსთაველს მოედანზე, იმ დღეს დასვენება ჰქონდა, მაგრამ გულმა ვერ მოუთმინა და მეორე ერთი საათი აეროფლოტის სახელეთი საღაროების მეორე სართულის იფინიდან თვალს არ ამორბევს იმ ახალგაზრდას.

მეშვიდე საღამოს ქუმარიტაშვილს მოითმინების დილა აეცსო. ახალგაზრდას ამჯერად თმამოშუებული ვაჭვითი მუხალაღდა. და ჩვენმა ახალგაზრდამაც, თუცა პირში მოკიდებულ სიგარეტს ქმნიდა გაჩრილი, ჩიბიდან მიწაც ასანთი ამოიღო, გაკრა და იმ წვერგაუპარავ ახალგაზრდას მიაწოდა. იმ აშკარა პირდაუბანემა ახალგაზრდამ ისევ ნაღდად რაღაცა უფროსა და ჩვენს ახალგაზრდას და ამანაც თანხმობის ნიშნად თავი ესოცტეოდ დაუქნა. ამის შემდეგ ის თმამოშუებულ-წვერგაუპარავ-პირდაუბანელი ახალ-

გაზრდა წავიდა.

— მკარა! — აღმოხდა ქუმარიტაშვილს, როცა მილიციის მამაცი სერჟანტი კიჭერ მიკრა ჩვენს ახალგაზრდასთან და მხედრულად მიესალმა.

— საბუთები!!! — იქნა ქუმარიტაშვილმა.

— მე... მე... მე შეუბნებო?! —

— საბუთები!!! — ბღღვინავდა ქუმარიტაშვილი.

— კი მაგარო, მე... მე რა დავაშავე?! —

— თავს ემ იატუნებ, საბუთები!!! —

— თან არავითარი საბუთი. არა მექვს, ბატონო! — ძლიერ ამოთქვა ახალგაზრდამ.

— ანა! — გამარჯვებულის სახით გაიხადრა მილიციის სერჟანტი, — განყოფილებაში —

— კი მაგარო, მე რა მიწა განყოფილებაში?! — მთლად წუფიდა ხმა ვაჟს.

— ექ ვაგავებინებო! — ნიშნისგებთ უფროსა ქუმარიტაშვილმა და ხელის მოკიდება დაუქნა.

— არგით, მე თითონ წამოვალ... სრული კაიჭვითადაც გამოვხადე ახალგაზრდას.

ქუმარიტაშვილი ამხელ ამოუღდა გვერდით ვაჟს და ორივემ განყოფილებისაკენ გასწია.

მათ უკან კი ისმოდა ყავანი, ჩერჩული და ათასგვარი მოთქმა-მოთქმა.

— ცოცხლად, გამოადგი ვეხი! — დროდადრო შეუძახებდა ქუმარიტაშვილი ახალგაზრდას.

ვაჭვით უსტიკოდ ასრულებდა ბრძანებას, მაგრამ, მალე ისევე ფიქრებში ერთობოდა და ისევ სერჟანტის მყარმა ხმა ავხილებდა: აწვალეფიქრე იტყობოდა. რომ ახალგაზრდა ძალიან დღვავდა: გაუთოებელი სახე, აქაჩაჩებული სურნელი და აჩრულ, გახვლადი ნახეი აშკარად დიდი სულერი დამაბუღლის დასტური იყო.

განყოფილებაში იმ დღეს მორიგედ კაიჭვით თამაშ ცოცხლებზე გახლდათ, დღის განმავლობაში სულ ერთი ჯიბიერი, ორი გალწული შიშვალა და ერთიც ამერკეული საღვრი რეზინით ქუჩაში მოვაპტე გადამიღველი ქალი გაატარა რეგისტრაციითი მორიგე კაიჭვით. ასლა კაიჭვანი იქდა და სიგარეტის ლეტქეტერ რომანს ეთხებოდა.

ცილავლიდეს ძალიან მოწონდა სომხურს ნაწარმოები და, როგორც კი თამბურულ დროს იხებოდა, მაშინვე თავს წვიში ჩაგვდა ხოლმე. ამის გამო განყოფილებაში მას „მეგერე“ კი შეარქვეს. ეს კიბუც უნაყვებოდა ცილავლიდეს და იგი არც მუცელად თავის ვარწმანას, და მანც გულში თავისთვის ფიქრობდა: „ჯერ და ხართ, მეგერე რომანს გახვდა ჩენთან!“ — ღოდოდ — იმ დროს კაიჭვითს არ უხვლავდა. ეგ კი არა, თვითონაც მხოლოდ მაშინ იტყობოდა ასე, როცა მარტო ჩერჩებოდა. ხალხში და მიითუმეტეს კოლეგებზე ცოცხალი თავით ამ ფიქრის გულში არ ვაგვალავდა.

ქუმარიტაშვილი და მისი „ნადავლი“ სწორედ მაშინ შეცდნენ სამორიგისში, როცა აქაჩვანი ცილავლიდემ რომანის კიბუცს ამოთარებდა და კომისარ ვერცეს გამოჩინებულ გულაქროლებული ნაწილმა, რომ ავერა-ავერ-

19.403

უნდა დაემთავრებინა კითხვა. ამიტომ, როცა კაპიტანმა დაკავებული ახალგაზრდა დინიახა, კიდევ გაუხარდა: კითხვას შერე გაეფარა-მეღებ, ე. ი. ამით სიამოვნებას გაეფარა-მეღებო, გაიფიქრა და ქუმარიტაშვილის მი-აპყრო მზერა, თუმცა თავში ჭერ კიდევ სი-მენონის ჩახლართული სიუჟეტი უტრია-ლებდა.

ქუმარიტაშვილმა სხაპასხუბით მიჰყარა: — უფროსო, შეიდი დღეა ვუფთავლოვალბ ამ მოვალეებს. შეიდი დღე, საღამოს შეიდი საათიდან რვა საათამდე, რუსთაველის მოედანზე, ავროლოტის საღაროების წინ, სა-ითიან ღვას და დგას!

ქუმარიტაშვილი გაჩუმდა და პასუხის მო-ლოდინში კაპიტანს დაშტერდა.

— მერე?! — ეფრადეტი ვაიყო თამაზ ცი-ლაველიძემ და გაიფიქრა:

„რა შეუშია აქ სერჟანტი ქუმარიტაშვილი და კომისარი შერეგე?“

— ჰოოოდა უფროსო, შერე... ჰოო, ერთხელ ერთ კაცს მოუცილა სიგარეტი ისე, რომ თითონ მოცილებულ კონდა და მაინც სიჩი-კა გატარა. მეორედ კიდევ ეგრევე ერთ ახალგაზრდას. ორივემ რაღაცა უთხრა ამას და ამანაც ორივეს თავი დაუქნია!

თამაზ ცილაველიძეს უნდოდა ექცია, კა-ციო, შენ ხომ არ შეიშლო, მაგრამ თავი

შეიკავა და ესლა ჭკიობას:

— აქ რატომ მოიხერხე?

— საბუთები არ აღმოაჩინდა. უფროსო, ჰო-და კაცი რომ შეიდი დღე ერთ ადგილას თითო საათი იდგება საეჭეოა, მა რა არის! ეგ სულაც ნაღდად შპიონია, ზედ აწერია, არც საბუთები აქვს!

„ის განგეტრები ამერიკელები იყვნენ, მაგრამ წუთ ესეც?!“ — კაპიტანს თავიდან არ ამოდიოდა სიმენონის რომანი.

— მართლა არა გქმეს საბუთები? — რო-გორც იქნა მიუბრუნდა „შპიონს“ ცილავე-ლიძე.

— თან არა მაქვს, — ამოიღულღულა გა-ფიქრიბულმა ახალგაზრდამ.

საოცარია, მაგრამ სწორედ შემინებელი კეისის ამ გაუბედავლ ნათქვამმა ჩამოიყვანა მიწაზე კაპიტანი. თამაზ ცილაველიძეს გულში კი მოევიდა თავის თავზე და რაც შეეძლო მეკარად ჭკიობას ახალგაზრდას:

— სად ცხოვრობ?

— ანუღამის ქუჩაზე. — ისევე ჩუმად უპა-სუხა ვაჭმა.

— როგორ?! — გაუცვირდა კაპიტანს, ასე ახლო მცხოვრებელ ვერ წარმოიდგინა წე-ღანდელი „ვაჭმული“.

ბიჭმა გაიმეორა თავისი მისამართი.

— აჰ, ტელეფონი გაქვთ სახლში? ახალგაზრდამ დაუსახელა ნომერი.

ტელეფონის ნომერი ეცნო, თუ უბრალოდ ვაი შეეცოდა, კაპიტანმა მოულოდნელად შინაურულად ჭკიობას:

— რა საქმე გქონდა, ბიჭო, რუსთაველის მოედანზე?

— არაფერი.

— ახა, ტუთილად იღებე ამხელა კაცი შეი-დი საღამო ზედიზედ?

— არა.

— არა და თქვი, რო გეკითხები, რა საქმე გქონდა?

— ახალგაზრდამ არაფერი უპასუხა.

— არ გესმის, ბიჭო, შენ გეკითხები! — ხმას აუწია კაპიტანმა.

— არ გეტყვიო, — უკვე ყურთად გამოსცრა კეიძე.

— კარგი, ბატონო, იფურეუტე ამა საყანა-და, თუ არ გვეტყვი, იმასაც ვნახავთ. — თით-ქის სხვათაშორის - ჩაილაპარაკა ცილაველი-ძემ.

საყანის გაგონებზე ახალგაზრდამ წამოიყ-ვირა:

— ეს გაიგდეს და გეტყვიო! — კაპიტანმა სერჟანტს თვალით ანიშა და

ვ. შერეგა... საბჭოთავო...
საბჭოთავო...
საბჭოთავო...

ქუთაისში და შემდეგ კი კიბორჩხაძის სახლში.

— ახლა გვარს დასახლება დასახლება.

— რა თუ არა? — გაბარდა თამაზ ცილაგულიძეს, ხომ არ მამამებულებს.

— ახლა გვარს დასახლება დასახლება დასახლება.

— გოგოს ეკუთვნის.

— ცილაგულიძის კანონი სიცილი წესდება.

— იმისთვის ახლა დაეკვირდა. ახლა გვარს დასახლება დასახლება დასახლება.

— გოგოს! — უფრო დასახლება დასახლება დასახლება.

— არა, მატყუებს.

— არა!

ახლა კი გაეღიმა თამაზ ცილაგულიძის, ისე განსტრებიან მადეარო კომპარატი მგერვალიანად, მაგრამ უფრებლად აღარ ასევე.

— დაწყვიტე, ბიჭო, სკამზე და წესობად გაგაგებინე, რა უნდა უნდა მოგიფიქროს.

— ვაგი სკამზე დაედა, მაგრამ ხბას არ იღებდა.

— გიყვარს, ბიჭო? — რაც შეეძლო, თბილად ჰკითხა თამაზს.

— ბიჭო უსიტყვოდ დაუქნია თავი.

— იმას უყვარხარ?

— ბიჭო ამითიხარდა და ისე დაუქნია თავი.

— რას ამო გიყვარს, ცეტობა ძალიან ლამაზი გოგოა? ჰოდა, ირხებუბე ნიღდად, გაგებუბე?

— ბიჭო არ განმარტულა.

— რამდენი დღე ეკუთვნის, შვიდი?

— არა შვიდი. — უცებ თამაზ ცილაგულიძის სახე გახეთქდა, კიბურ რომ გასცდეს, მეგრე ამას ვერ მოიფრებებს, გავილო გელში. — მოდი, ბიჭო, იგი რა გქნათ?

— ბიჭო გაეკრებუბით შეხედა თბიტანს.

— გინდა ის შენი გოგო თბიბით აქ მოვიყვანო?

— ვაგს თვალზე გაუფრებოდა.

— ამოიღე ხმა, ბიჭო, მთლად კი ნე გალენიღდა. აგრე არც ერთი გოგო არ გავცემს ხმას!

— ეგე, — ამოიხვნეშა ბიჭო, — არ მოგე.

— ისე მთვია, როგორც დახარბული ოღონდ არ მომტყუო, იმასაც ხომ ნამდვილად უნდა უნდა?

— ნამდვილად, — ისევე სასოდავად თქვა ვაგმა.

— არა ვე, ამა მოთხარე მისამართი. ტელეფონი თუ აქვს?

— ბიჭო ეცეღადეფერი უნდა, გოგოს ვინაო. ბაე, მისამართი და ტელეფონი.

— ცილაგულიძემ უფრებლი აიღო და ნომერი აკრიფა:

— კანატანი ცილაგულიძემ გელამარკებოთ. — ამოიცილიდან, მუჭეპალს სთხოვეთ, აჲ. — უფრე გინ ბრანდებით? ბებია! პო, ამა ბე-ბე. — ასწარული დამიბახე მუჭეპალს! — კანატანი ახლა გვარსდა თვლი ჩაუტრა, უფრე-მოდს ხელი დაუფარა და ჩუმად უნდა უნდა.

— ამანავო მუჭეპალა, ჩვენ დაეკავებო უფრე-

თა; მოქალაქე, აჲ არა, არაფერი უნდა გელოდო, საბუთები არ აღმოჩნდა და ამბობს, რომ

— თქვენი შეგიძლიათ დადასტურებოთ მისი ენობა, აჲ რა გვია?

— ცილაგულიძემ დაუსახება გვარი და სახელი.

— იცილდეთ, თუ თქვენ მილიციამ არ გამოკვლიდებით, მოგვიწვეს ამ მოქალაქის პატივებზე! — ბოლო სიტყვას განგებ ვაუცხა ხანი კანატანმა.

— ცილაგულიძემ უფრებლი დადო და ახალ-გაზრდას უნდა:

— ამა, ნახე, თუ არ მოგიდეს!

— კარებში სერეანტმა ქუთაისში გვიღო შე-მყოფო თავი.

— უფროსო! მე... — წამოიწყო, მაგრამ კანატანმა გააწყვეტინა:

— ქუთაისში გვიღო, გადი და მერე დაეკრებო!

— საგონებელში ჩავარდნილი ქუთაისში გვიღო უსიტყვოდ გავიდა.

— შექალა ამ წუთში მილიციამ განადა. კორდელში ჩაეჭვივებულ ქუთაისში გვიღოს კითხა ცილაგულიძემ სად ხსიო და სამართი-ვეგოში შევიდა.

— ისედაც აღუღებელი ქალიშვილი ვაგის დაწახებუ მუხსავით ანთო.

— ცილაგულიძემ გაოცებისაგან პირი დაა-ლი, ისეთი ლამაზი იყო მუჭეპალა.

— ახლა გვარსდა ცალკე ასედაც აღუბერი. რამდენიმე წამს აამივე ვაუცხებოთ შე-უფრებდა ერთმანეთს. ბოლოს ისევე კანატან-მა იბარა:

— იცანო! — თავხიანად ჰკითხა ქალიშ-ვილს.

— დაახ, ის არის! — მორცხვად მიუგო მუჭე-პალა.

— ჰოდა, მოქილდეთ ახლა ხელი ერთმა-ნეთს და არსოდეს არ გავშეშო! — მამშვი-ლად უნდა მილიციის კანატანს თამაზ ცილაგულიძემ ორივეს და მერე მუჭეპალს მიუბრუნდა:

— ასე კი არ შეიძლება, ქალიშვილი. ეს ახლა გვარსდა ძლიერ გადავარჩინეთ, თავს იხ-რინობა. — თან ვაგს თვალა ჩაეჭრა, — ჩვენ, ვენაცვალ, ისედაც თბიბი სემე გეაქვს!

— ბიჭს ჩაეღიმა.

— ქალ-ვაგმა თამაზ ცილაგულიძის მხურვა-ლად მადლობა გადაუხადა.

— კანატანს ოღონდ უნდა უნდა:

— მადლობა ქუთაისში გვიღოს მეთვინის, მე კი არა!

— როცა ხელიხეობიკებულმა ქალ-ვაგმა ქუთაისში გვიღოს ჩაუტრა და ბიჭმა «მად-ლობა მთავო, ჩილაპარაკი, სერეანტმა გო-ოცებისაგან პირი დააღო.

— ის იყო დაბარა ეთქვა, ვინ მოგვა? აქე-დან წარსლის ნებობა, რომ კანატანის ხმა გა-ოცინა:

— ქუთაისში გვიღო, ჩემთან!

— კანატანი ოღონდ მოგა:

— ძან «შპონი» კი დაეჭვირია, შექა-ლი, აჲ?

— რა იყო, უფროსო!?

— ისე, კაცმა რომ თქვას, კი მოთბის 'ინ

ალი ისინი-ანარსი

ლოკალი ჭაპუკის ფილი

— მიზეზი აზიღული ცამდემ, როგორ მიადრე მტავი. სხვის წყალს სანამ გინდა სვამდე, ანდა სანამ იგილი კინდადე? რად არ მოგინებარა მთავი? უფრედა შენიშნედა მთავის მიწვრის ვინ გააკვივს ვარადა? აქ რამ დაგინებარა ასე? მთბიტი არ გინებარა განა? — ეს ხმა რადაც სვედით სავსე მუჭეპალს ჩაესმინდა მარად. — მე მივხე შევრგებოდი ლოცვად, ცამდე ვაუცხებოდი უფრებლად, მაგრამ, გულის სწორი როცა ვერხად დავიღებე იქვე, აქ კი ყოველ დილით ვხედე მორთი, არ ვაყილებ მუჭერას, ციდან მომიხედოვინ ბედად, ჩემი რომ განხედა მუჭერა. ვეგრე ის, სანამ სხვისთვის ვლდეს, საით მოვიცდებო მუჭერას? როგორც ვაუცხებულს ქარი გულსაც ის მიმორთვლად მარტო, მტრისაგან რომ შეხედა ვაჯრი ვლდინის გავიგებდა სატრფო, — და მიუხე დაეჭვირებოდი მაშინ ქარზე ვარსავსე რაშით.

ავარიულიდან თარგმანა
ფილი ჯაპავლიანმა

ბიჭის მადლი. მე რომ მიმთბონ, ნამდვილად გეუთნის ერთი მეღალი ამხლა სემპის «გახსინსავილი», მაგრამ, რას იბამ, ქუთა-ისში გვიღო, კანონით, ჩვენ, მილიციელად, პორტრეტშიღოს დაქორთბის გავილოდ-დე? და არა კითხო დაპირებოდა: გზის და-ლიციისათვის.

— რას ამბობს, უფროსო! — მთლად და-ინა ქუთაისში გვიღო.

— ეჲ, რას გეტყვი იცი? წალი ახლა და თუ ცალკე მისისთანა «შპონის» წაწყლ-საღმე, თბი დაანებე. თბირონ მოქაროს სათვის თვის, რაც უნდა იყოს, აქ მთავი მი-ლიციამ და არა «ქორწინების სახლი». გა-საღებოთ!

— გასაგებია! — იქვეა მილიციის სერეან-ტმა ქუთაისში გვიღო, თქვა, დახედე, ვეფრებოთ ვერ ვაყვივია, არა კავშირი ჰქონ-და მილიციასა და «ქორწინების სახლს». და საერთოდ ეს კანატანი ცილაგულიძე რა არა-ცილი ელამარკებოდა. კანატანმა თამაზ ცი-ლაგულიძემ კი თვალა ვაყვივო სამართი-ვეგოში გამაყვ სერეანტ ქუთაისში გვიღოს და კმაყოფილი ოღონდით ჩილაპარაკა:

— ამა, რა გვინა კომპარა მეგრე!

ხათხა-ოგა

მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან არსებულ აფრკაბა და აზიის ჰევენების ინსტიტუტის ინფორი ფილოლოგიის კათედრის უფროსი მასწავლებელი ანატოლი ნეკოლოზის-მე ზუბკოვი ოსიხი წელი ცხოვრობდა და მუშაობდა ინდოეთში. თავისი ძირითადი საქმიანობის — ქალაქ ლაქსნაუის უნივერსიტეტში არსებულ ენის მასწავლებლობის პარალელურად, ფი მეცნიერებება ოკოთერაპიისა და ოკოპულტურის ინსტიტუტში, რომლის დამაარებელია შემდეგ დაიცო უზაღდესი კვალიფიკაციის იიგის დიპლომი. ამ დიპლომის

მიღებას ხელი იმანვე შეუწყო, რომ აღმოსავლეთმცოდნის განათლების მიღებამდე ა. ნ. ზუბკოვი დიდი ხნის განმავლობაში სწავლობდა მედიცინას. იგი პირველი და ჩერქეზოხითი ერთადერთი დიპლომატი იყო ი ჩვენს ქვეყანაში.

ინდოეთიდან დაბრუნების შემდეგ ა. ნ. ზუბკოვმა გამოაქვეყნა სტატიები ინდოელ ოკოებზე. იგი თანაუტორია კინოფილმის — „ინდოელი ოკოები. ვინ არიან ისინი?“ — სცენარისა. ეს ფილმი დიდი წარმატებით გადიოდა ჩვენი ქვეყნის ტერინებზე.

სულ რამდენიმე წლის წინ ყველაფერს, რაც იიგებთან იყო დაკავშირებული, სხვა-ცალკოდ იიგებდნენ, მასკვილი ხედიდებოდნენ. მხოლოდ ამ უკანასკნელ ხანს დაიწყო სახკითი საზოგადოებრიობის ფართო წარჩეხმა ინდოელი ოიგებთან დაინტერესება; ბევრს სურს, ახლოს გაეცნოს მათ მოძღვრებას, საკუთარ თავზე გაიხსნადღოს იგი. ამას გესაკვირო არაფერია: ყველას უნდა განმარტელი, შრომის უნარისი იყოს, განისაზღვრდეს სიციცლელ, ახალგაზრდობა, და დედა-და დარჩეს მწუხობრში.

ოიგების მოძღვრებით ჩვენი კლასიკური მედიცინის წარმომადგენლებიც დაინტერესდნენ. ამის დასტურად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ცნობილი საბჭოთა მეცნიერების, მედიკოსებისა და ბიოლოგების გამოცვლები პრესაში, მათ დაჩაქრებულად გამოხატებს თავიანთი პოზიტიური შეხედულება ოიგების მოძღვრების ერთ-ერთი ასპექტის — ხათხა-ოიგისადმი.

ჩვენს ქვეყანაში ფართო ვარცყლება მკაცრ ეტრო წოდებულმა აუტორიტეტმა — ოიგთა ფილოსოფიონებისა და ფსიქომატიკულ-ლიბრებული ვარჯიშის მეთოდების ერთ-ერთობა სახეზე. მეცნიერული ცდებით ამ სფეროში ტარდება მოსკოვში, კიევიში, ლენინგრადში და სხვა ქალაქებში.

კოსლოვადსკის ერთ-ერთი სანატორიუმში ცვე რამდენიმე წელია ამ მეთოდს იყენებენ. სხვადასხვა ხენთა დაავადებულ ადამიანებს წარს სუნივეს ასწავლიან ლტვიის საკურორტო ქალაქ დრუსკინიჭის საკურორტო ფრესულტურის პარკში. სუნივეტი ოკოპულტურის ეს კომპლექსები შეიცავს ინდოელი ოიგების მიერ რკოპულტებულ მთელ რიგ ვარჯიშებს. ჩვენს ქვეყანაში, ასევე, ტარდება ავადმყოფთა მეტურნალობა დღეს-

რებული შიმშილით; ამ მეტურნალობის ფრეხვები ინდოელი ოიგების ისტორიის სიღრმის მიღის.

მოლო ხანს ჩვენი პრების ფორცლებზე საკმაოდ ბევრი წერილი გამოქვეყნდა ინდოელი ოიგებზე, გამოვიდა კინოფილმი „ინდოელი ოიგები. ვინ არიან ისინი?“.

რითია გამოწვეული ასეთი ინტერესი ოიგებისა და მათი მოძღვრებისადმი? აკადემიკოსი პ. ლ. ანთონი ამას წინათ წერდა: „კოსობრიობა შეეცა ემოციური გაძლიერების ხანაში, რასაც შეგვიძლია წინ ავტუდვტო ნებისყოფის აღზრდით. მხოლოდ ეს შეგვიძლებინებს ვმართოთ საკუთარი გრძობები, ვინფორულად გადავლახოთ ეტრო-წოდებელი „ემოციური სტრესები“. ოიგების ვარჯიშების სისტემა თავისი მეცნიერულად დასაბუთებული მეთოდოლოგია და სკონტრალური ვარჯიშებით, ჩემის აზრით, კარგად იარაღია ვანმართელობის შესანარჩუნებლად“.

მიუხედავად ამისა, ჩერ კიდევ ბევრი იმყოფება სიღრმისობის ტყვეობაში; ოიგების მოძღვრება წმინდა წყლის იდეალისტური ფილოსოფიის სისტემად მოიხსნა, მაგრამ ეს მთელი ასე არის. სიუპირა ამ საკითხის საფილოსოფიონო.

დაბა, ოიგთა ბევრი ფილოსოფიონი ასპექტით მართლაც მიუღებელია ჩვენთვის, მაგრამ, ვარტების ამ მოძღვრების საციონალტური ნაწილიც, რომელიც ხათხა-ოიგას საბუნებარებას, და რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ ფიციური ვაკეების, ორგანიზმის ვაკონარშებისა და ყუბილგვარ ხენთან შერბოძლების საკითხებს მოიცავს.

სხვადა, „ოიგა“ ნიშნავს „იკვარის, შერტობება, ტრენინგის“, რისა — რასთან კავშირსა და ერთიანობას? იდეალისტი ფილოსო-

ფოსები ამტკიცებენ, ვითომცა, ეს იყოს ადამიანის სულის კავშირი ეტრო წოდებულ ახსოვრებას, მხოლოდო სულთან. დი-ალექტიკურად და ისტორიული მატერიალიზმის მომხრენი კი „ოიგას“ იიგებენ, როგორც ადამიანის სულის ფიციური მფლომარებისა და ვონების კავშირის. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ლანარკია სხეულისა და ფსიქიის პარაზიზატი. ოიგების მოძღვრების სწორედ ამ რაციონალურმა ნაწილმა დაინტერესდა, ყველაზე უმეტად, ჩვენი ადამიანები. სწორადებს ეს უნდა იქნეს მიღებულა საბჭოთა ქანდეცის იარაღად.

ხათხა-ოიგა ვესწავლის როგორ იქცეს ადამიანი საკუთარი სხეულის ბატონ-პატრონად, როგორ დაუმორჩილოს სხვადასხვა ორგანი ნებისყოფას, როგორ ჩაერიოს და მოაწესრიგოს ორგანიზმში შინდნარე ბიოქიმიური პროცესები კი. ხათხა-ოიგა ოიგების მოძღვრების ის ასპექტია, რომელიც ეხმარება ადამიანს სხვადასხვა დაავადების წინააღმდეგ ბრძოლის უნარის გამოწვევაში, ქმნის სიციცლბის, ახალგაზრდობის, შრომისუნარისობისა და აქტიანობის განსაზღვრების პირობებს.

ხათხა-ოიგა შესდგება რამდენიმე ნაწილად: ხათხა, ჩამოვითვლილი მთავარია:

ჩერ ერთი, ესაა ვარჯიშების სპეციფიური სისტემა, რომელიც არა მკავს არცერთ ვარჯიშს. ვარჯიშთა მტე ნაწილს წარმოადგენს „ასანები“, ანუ სტატიური პოზიები, ეტრო წოდებულ კომპონებს — დინამიური ვარჯიშების საკმაო რაოდენობა. ყველა ვარჯიში მეტწილად ატარებს სტატიურ-დინამიურ ან დინამიურ-სტატიურ ხასიათს. ეს ვარჯიშები ოიგების მიერ არ გახდებულ მხოლოდო, ისინი ფრინველების, თევზებისა და სხვა ცხოველების ბუნებრივ ტყვეებზე მრ-

იბუდება შემოცლებით.

ვალსაქუნოვანი დაკვირვების შედეგად, თაკალ ბუნებისგანა აღებული. იოგების ვარკრების ძალა მს ბუნებრიობაშია.

მეორე, ესა არაშეუღებელი და უაღრესად დაშუშებული სუნთქვითი ვარკრებში, რომელთაც „პრანაიამა“ ეწოდება. არაღეს არ დაუთმია ისეთი უზარმაზარი ყურადღება სუნთქვისათვის, როგორც იოგებში. იოგები სწორად ამბობენ: სიცოცხლე სუნთქვა, სუნთქვა კი სიცოცხლე. თანამედროვე მედიცინის მიერ პრაქტიკით შემოწმებულია, რომ ცალკეული, სპეციალური სუნთქვითი ვარკრებში, წამლების გარეშე, შეიძლება ბევრი დაავადების მეურნალობა.

მესამე, ესა ბიძგოთერაპიული საშუალებათა ორიგინალური სისტემა, რომელიც წყალი ჩართულია მარტო ორგანიზმის გაცუების კი არა, თერაპიული მიზნითაც. იოგები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ ყოველგვარ გაწმენდურ პრაქტიკას, რომლებიც წყალს პირველბარისთვის როგორ აუთმობენ: დიდ ყურადღებას აქცევენ ადამიანის მიერ ყოველდღიურად მიღებული წყლის რაოდენობას. იოგების აზრით, თანამედროვე ცივილიზაციაში დაკარგული ბუნების მიერ ნაშობები წურჭობის გრძობა, რომელიც ადამიანს მხოლოდ ანკარა წყლით უნდა მოეკლას.

მეოთხე, ეს არის თვითშეფასების ელემენტები, რომლებიც თან ახლავს ყველა ვარკრს და ამაღლებენ მის ეფექტურობას. ფსიქოთერაპიული ზემოქმედება ადამიანის ორგანიზმზე ხელს უფრო და უფრო მეტად აიძვრება პოლოზის თანამედროვე შედეგადინო პრაქტიკაშიც.

მეხუთე, ესა სწორი კეცა და სამეურნალო შიშობა. თანამედროვე დიეტოლოგებს არ შეუძლიათ არ დაეთანხმონ ინდოლოგების ბევრ რჩევას.

მექექსე, ესა სხვადასხვაგვარი მივიწურე პარკოდორები და რჩევები, რომელთაც ერთ-ერთი მიზნული ადგილი უნდა ექონოს ადამიანის ცხოვრებაში. იოგები ადამიანის ფიზიკური და მორალური სიმშინდისათვის იბრძოდნენ და იბრძვიან.

და ბოლოს, ესა შრომის, დახეუნებისა და ძილის განსაზღვრა რჩეობა.

თი მოკლედ პრობლემათა ის რკალი, რასაც ვაქსაწავლის სახითა იოგა.

იოგები სწორად იმეორებენ უძველეს ბერძნობრიობას: „ჩანად ხსეულში ჩანადი სულოა“; რთ ყველა უნდა ცდილობდეს განიტიციოს ჩანართელობა.

სახითა-იოგას ვარკრებში სპეციფიკა და ზემოქმედების ძალა ადამიანის ორგანიზმზე სამი აუცილებელი ელემენტის შერწყმამე მდგომარეობის: სპეციფიკი პოზიში, ბუნებისკის განსაზღვრულ ხაზებზე და თვითშეფასებაში.

სახითა-იოგა ესა შინაგან ორგანოთა სპეციფიკალი ვარკრები. სხვა ვარკრითა სისტემები ადამიანს მხოლოდ ვარკრ მუსკულატურას უფთვობებს. იოგთა ვარკრით კი განსაზღვრულ ორგანოს ძაბვას, ან პირიქით, ადუნებს; ქმნის სელსაყრულ პირობებს, რათა ამ ორგანომ სისხლზე ბლოკად მიიღოს, რაც თა-

ვის მსარე, ზედის უწყობს მის გაქანსაღებლს უწყობებსებს სიცოცხლის უზარალობას.

სახითა-იოგა ავითარებს და ამტკიცებს ნებისყოფას.

მინდა ბაზი გავუსვა, რომ იოგა ესა, უწინარეს ღვლითა, პრაქტიკა, დიდი და ბეჭითი შრომა. სახითა-იოგას სისტემით რომ ივარკრში და შედეგს მიიღწიო, აუცილებელია დისციპლინა, ორგანიზებულიება, წინგერი ცხოვრების ნორმების დაცვა. თუცა აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ყოველივე ეს საჭიროა ფრეზურული აღზრდის სხვა სისტემებისათვისაც.

დიდი მნიშვნელობა აქვს მოვარ პირიქითებს, რომელითა დაცვაც აუცილებელია მათთვის, ვინც სახითა-იოგას მიხედვს: თანამედროვობა, თანდათანობით გაღასაღა მარტივიდან რთულზე, სისტემატური მეცადინეობა და ზომიერება ყველაფერში.

ზოგერთი ჩვენი დიეტეტანსაგან სწორად ვაგვიწმინდა: ამ სისტემაში არავითარი კომპლექსები არ არსებობს, ყველა თვად უნდა აირჩიოს ასანებობი, რაც სწორი არაა, მე ვტყუადი, მაგნეტ ციკა.

იოგებმა, გერ კიდევ შორეულ წარსულში შევენიჭიერა იეკლდის ხსეულის ყველა ორგანოს ურთიერთ შეიღრო კავშირი. შეიძლება, სწორად მთ პირველებმა დაიწყეს ადამიანის სხეულზე ვარკრების კომპლექსური ზემოქმედების შესწავლა, ან რატომ ჰქმნობდა ორი მოვარკრი კომპლექსი ძირითადი — აუცილებელი, ყოველდღიური კომპლექსი ჩანსაღა და ავადმყოფობისთვის (ესა საწყისთა საწყისი) და გამდიდრებული კომპლექსი იმ პირობათის, ვინც უკვე იცნობს იოგას, არსებობს. აგრეთვე, ბევრი სხვა კომპლექსი, რომლებიც ამ თუ იმ დაავადების წინააღმდეგა შიარითული და, ძირითადი, გამდიდრებული კომპლექსისგანა შედგებილი.

არ შემიძლია არ შეგხრადე ერთ მეტად საპირსორტოკ საყიბოზე. ამ ბლომ დროს ძალიან მომარადდნენ იოგას „სპეცილიტეტივი“, რომლებიც ხიამოვებით ჯიადებენ ხელს წრებების ხელმძღვანელობას. ბევრ მაგანს კი, სხვათაშორის, არავითარი „სპეციალიური“ განათლება არ გაქანია, ამ ცრუბედავადგებს ზოგჯერ, ელემენტარული ცოდნაც არა ჰქვთ.

ცნობილია შემთხვევები, როცა ახეთი „მასწავლებლები“ პირველადვე მეცადინეობაზე „თავზე“ აყენებენ მოვარკრებს, არავითარ ანკარის არ უწყვენ არც ახვასა და აივ მისი ჩანართელობის მდგომარეობას, რაც სწორად მეტად სავალალო მოვარკრება.

უციკი „ხელმძღვანელები“ იძლევიან არასწორ, მაგრამ რეკომენდაციებს და „იოდნას“ თვითონვე მეტად სპეკურ, შეცდომებით სავსე წყაროებიდან იღებენ.

საჭიროა თითოეულმა ჩვენგანმა გამოიჩინოს მაქსიმალური სიფრთხილე, თავი შეიკავოს ახეთი „დამაირებლები“ დახმარებისაკენ.

ანატოლი ზუბაძე,
ეურნალი „თეოსტიკი“.

ჩვენი საქართველო ქვეყნი

ვებრკეკლავთ
საუბერს
ყვავილავსე

ყვავილავი

ქობახვი,
კიკნაძე,
პუკი...

კეკეხუცევი, სუსუკუნევი

მეცნარეთა სამეფოში ყურადღებას ისე როგორ კავტუბები და სუკუნებები, რომელთაც მეტად ორიგინალური, მრავალფეროვანი ადგამობა აქვთ.

ულაბნის ეს შევნიერი მეცნარეები ლამაზ ყვავილებს და სწორად საკვებ ნაყოფსაც კი იძლევიან. კავტუბებისა და სუკუნების სამშობლო ამერიკა გახლავთ. ზოგიერთი სახეობა აფრიკასა და ავსტრალიაში გვხვდება, სადაც ტუნის სიმკერის გამო იგიოთარტენ ეკლესს, განიცდიან ფოთლის სახეცელოებას და სპეკულენ ბორციან ღეროს. ცნობილია კავტუბების 3.000-ზე მეტი სახეობა. კავტუსთა ბევრი სახეობა, მაგალითად, ექნობა: სისი, ოლენტი (დელინაეცლის ენა), მამბლარა, ზოგაქტუსი, ცერუხის და სხვა, გავრცელებულია როგორც თეთის მეცნარე (ნახ. № 1).

სუკულენტები — „ხანგრძლივნიანი“ მცენარეები — დიდი ხნით იმარაგებენ წყალს, რამეც მათ ხელს უწყობს ღეროსა და ფოთლის სფერული ან მრგვალი ფორმა და ნაკლები აორთქლების უნარი. სუკულენტებია (ნახ. 2): ალოე, კრასულა სტაპელია, კლდის ღუმე, რიჩანა, კლდის ვაშლა და სხვა.

სუკულენტები მრავალდღიან გაზაფხულსა და ზაფხულში ღეროსა და ფოთლის კალმებით, ბარტყებით, მოჭრილი კალმის გადნაპერი კარგად უნდა გამოშრეს (შეიძლება შეინახოთ ერთ თვემდე). შემდეგ გადნაპერს მოაყრით ხის ნახშირის მტვერს ან გოგირდს და ჩარგავით გარეცხილ შშრალ სილში, 2-3 დღის შემდეგ ნიადაგს ოდნავ დაუნაწიეთ.

ოთახის პირობებში კაქტუს-სუკულენტების უმრავლესობა მოითხოვს მსუბუქ გამტარ მიწას; ნეშომპალს, ყამირის, მინდარიის ქვიშის, ცოტაოდენი აფრიისა და ხის ნახშირის ფხვნილის თანაბარი რაოდენობით დამატებას. ზამთრობს შშრალ ოთახში 5-15 გრადუს ტემპერატურაზე. რწყავენ თვეში 2-3-ჯერ.

ჩოგორ მოვუაროთ ზამთარში ოთახის მცენარეებს

ზამთრის პირობებში ოთახის მცენარეებს განსაკუთრებული ყურადღება ესაქვირებათ, რადგან ნაკლებია განათება, გათბობა ხდება რადიატორების საშუალებით, რაც ოთახში პაერის ზედმეტ სიმშრალეს იწვევს, ამიტომ მცენარეები მოითხოვენ ტენს, ქოთანში მიწის ზედაპირის აფხვიერებას — „შშრალ რწყას“, რაც კარგად მოეწოდებს მათ.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მცენარის სისუფთავესა და მეწებლებთან ბრძოლას. ოთახის განიავებისას მცენარეებს გადაფარეთ ქაღალდი ან მოარიღეთ პაერის ცივ ნაყავს.

ზანზიბარის ია (სენკალია) ზამთარში გადააქეთ გრილ (10-15 გრადუს ტემპერატურაზე), განათებულ ადგილას და ზომიერად რწყავენ, ზამთარშიც რომ იყვავილოს, ათავსებენ 20-22 გრადუს ტემპერატურაზე, ღამით ანათებენ ლუმინესცენტურ ლამფებით.

მოლქვიანი მცენარეები: ტოტა, სუმბული, სამარილისი, რომლებიც შემოდგომით დაიბრუნა, თუ მიწა არ გამოშრია საახალწლოდ აყვავილდება.

გვიმრებს ნაკლები რწყვა სჭირდებათ, უღეფელსა და ქორიკანას კი წყლის შეჭურება უხდებათ.

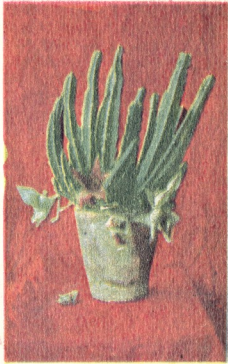
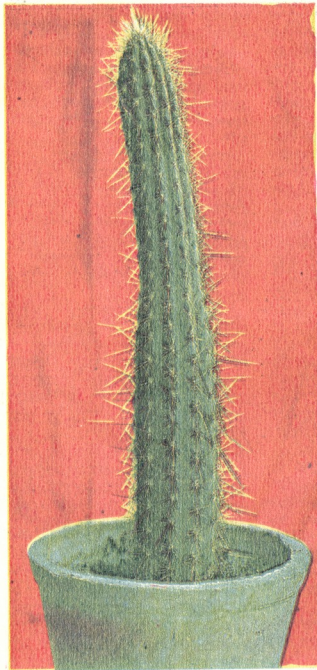
ფოთლების გაწმენდა-ჩამორეცხვა ხდება თბილი წყლით.

ლიმონმა თბილ ოთახში იცის ფოთლოცენა. უკეთ ზამთრობს გრილ (8-10 გრადუსზე) და ნაკლებ განათებულ ოთახში. მცენარე უნდა მიირწყვას 8-10 დღეში ერთხელ.

საერთოდ კარგია მცენარეები მოირწყვას ოთახის ტემპერატურის წვიმის ან თოვლის წყლით.

ირ. ხვალაძე.

ბოლოვების მცენიერებათა კანდიდატი.

კაპოე ვაჟ სუნთქვის ბავშვიან სხვადასხვა?

ფუნქსი- ფიზიკა ფსიქო- ფუნქსი- ფუნქსი

ადამიანი ცხვირით სუნთქავს. შესუნთქე-
ლი ჰაერი ცხვირის ღრუდან ნესტოების სა-
შუალებით გადის ხახაში, შემდეგ ხორხ-
ში, სასუნთქო, ბრონქებში და ბოლოს ფილ-
ტრებში. ორგანოთა ამ სისტემას სასუნთქო
ტრაქტი ეწოდება. მისი საშუალებით ხდება
როგორც ანაბეზის შეთვისება, ასევე ნაბ-
შირობის განყოფილება.

ხახის ზემო ნაწილს, რომელიც უშუალოდ
უკავშირდება ცხვირის ღრვს, ცხვირ-ხახას
ეწოდებენ. ცხვირ-ხახის ზემო უკანა კე-
დელზე მოთავსებულია ლიმფოიდური ქსო-
ვილის გროვა, რომელიც ცხვირ-ხახის ტონ-
ილას სახელწოდებითაა ცნობილი. სასის
ტონილუმს კი ხალხი „გლანდებს“ უწო-
ლებს, არის აგრეთვე ენის ტონილა და სხვა.
ყველა ეს წარმონაქმნილი ლიმფოიდური
სტრუქტურისაგან შედგება, ე. ი. გამოიქმნავე-
ბენ ლიმფოციტებს, რომელთაც ინფექციის-
თან ბრძოლის უნარი აქვთ.

ცხვირ-ხახის ტონილა განმარტულ ბავშ-
ვებში მხოლოდ ოდნავ არის წარმოქმნილი
ცხვირ-ხახის კედლებიდან, ისე, რომ ცხვირ-
ის ღრუდან ხახაში ჰაერი დაბრუნდებ-
ულად გადის. ტონილები ორგანიზმისთვის
სასარგებლო ინფექციას ასრულებენ, ისევე
ორგანიზმს ინფექციისაგან (მათ შორის ვი-
რუსული ინფექციისაგან). მაგრამ, ზოგჯერ
ცხვირ-ხახის ტონილები დიდდება. გადიდებ-
ული ტონილებს ადენოიდურ წანაზარდებს
ეწოდებენ. ადენოიდები ნაწილობრივ ან
მთლიანად ამოკეციან ხოლმე ცხვირ-ხახის
სასათურს და ცხვირის ღრუდან ხახაში ჰა-
ერის შესვლას აბრკოლებენ.

ცხვირ-ხახის ტონილების გადიდების მი-
ზეხად თვლიან ხშირ სურდოს და ხახის
ლორწოვანი გარის ანთებას. ეს დაავადება
უმეტესად ისეთ ბავშვებს ემართებათ, რომ-
ელთაც იშვიათად ასერინებენ სუნთხა ჰაერ-
ზე, ფუნქციონირებს არ უნაივებენ ოთახს, ანდა
გადატანილი აქვთ ინფექციური დაავადებე-
ბი, (ცრები, წითლა, ქუნთარუმა, ყვიანსავე-
ლა) და სხვა.

როგორც უკვე ვთქვით, ადენოიდური წა-
ნაზარდები ბავშვს უნებლად ცხვირით სუნ-
თქავს, არის მკობ რაც დაავადებებს იწვევს.
ტყუალად კი არ უთქვამს ხალხს: „პირდად-
ებული ბავშვები“ ცუდად ვითარდებიან, რო-
გორც ფიზიკურად ასე გონებრივად.

ადენოიდებიან ბავშვებს ეცვლებათ გამო-
მეტყველება და სახის ფორმა. რადგან იძუ-
ლებული არიან პირით ისუნთქონ, ტუჩები
უშრებათ და ზოგჯერ უსკდებათ კიდევ. იმი-
ტომ რომ პირი ნიადაგ დაღებულა აქვთ, ეც-
ვლებათ სახის ფორმა.

პირით სუნთქვა მავნებელია: იგი ზერე-
ლუა და მძირი, რის გამოც გულმკერდი, და
მასთან ფიტრები, მთლიანად ვერ იშლება.
ქვეთილება განუბადის შეთვისების უნარი,
რაც, რა თქმა უნდა, უარყოფით გავლენას
ახდენს ბავშვის ფიზიკურ განვითარებაზე.
კვიმის ღროს ბავშვი იძულებულია ისუნთქოს
პირით, ეს ხელს უშლის კარგად დადგენის
საკმელო. დაუღებავი საკვები კი, ავაადებს.
უკუნაწულას.

ბავშვი, რომელსაც განვლებული აქვს
ნორმალური — ცხვირით სუნთქვა კონცერ-
ვიდალ ცუდად ვითარდება. ძირში სუნთქვა
ეკრის, ხშირად შეზღუდული, ტირილით
იღვიძებს, ზოგიერთი კი შარსდაც ვერ იკა-
ვებს.

პირით სუნთქვის ღროს ჰაერი ვერ ასწ-
რებს შეთბობას, დაცვლებას და გაფენდება,
რის გამოც ადენოიდებიან ბავშვებს ხშირად
ემართებათ ზემო სასუნთქო გზების (ხახის,
ხორხის, სასუნთქო) ანთება. ბრონქებისა და
ფიტრების ანთება კი ასეთ ბავშვებში მიმ-
დინარეობს მძიმედ, ადენოიდები ხელს
უწყობს, აგრეთვე, ბრონქული ასთმის განვი-
თარებას.

ჩატარებულმა სპეციალურმა გამოკლე-
ვებმა დადასტურა, რომ შვირფერლან ბავშ-
ვთა დიდ პროცენტს ადენოიდებიან ადენო-
იდები. სამწუხაროდ ბევრი მშობელი და
მედიკოსი ამ დაავადებას უყურადღებოდ
სტკვებს. ასეთ ბავშვებს აღმზრდლობითი
ლონისძიებები ვერ უშველიან. მათ სათანადო
მეტრანობა ესაჭიროებათ.

ადენოიდების ღროს მხოლოდ დროული
ქირურგიული ჩარევა იძლევა დადებით შე-
დეგს. ოპერაცია ამბულატორიულად კეთდებ-
ება, იგი მარტუდ ოპერაციულ თიხლება,
მხოლოდ საჭიროა ბავშვის ორგანიზმს სა-
თანადოდ შევიწყვალოთ და მოვამზადოთ.
ადენოიდების ოპერაცია შეიძლება გა-
ეთქვას ყველა ასაკში, დროული ოპერაციით
თვიდან ავიცილებთ იმ მძიმე — უარყოფ-
ით შედეგებს, რომელთაც ადენოიდები იწ-
ვევენ ბავშვის ორგანიზმში. ოპერაციის შემ-
დეგ ბავშვი 2-3 დღეში კარგად გრძობს
თავს. სწრაფად ხდება ადენოიდებით გამოწ-
ვეული ავადმყოფური მოვლენების წარვი-
დება და იწყება ბავშვის ორგანიზმის ნორ-
მალური ფიზიკური და გონებრივი განვითარ-
ება.

პროფესორი თამაზ მთხაძე,
თბილისის შრომის წითელი დროშის
ორგანიზაციის სახელმწიფო სამედიცინო
ინსტიტუტის უკლ-ურ-ცხვირის სპე-
ცილისა კათედრის გამგე.

პარლამენტის თავმჯდომარის პოსტს ეკავა. ქალიშვილი პასპარსა და ბებისათან გაგზავნა ქალაქ ტრულუზში. იქ იგი შეხვდა ახალგაზრდა ოფიცერს გორე დე გარსან. ახალგაზრდებს ერთმანეთს შეუყვარათ და მალე ნიშნობა დათქვეს. მაგრამ უცებ ერთგმა ნიშნობა გამოცხადების ბრძანება მიიღო გვამით ინდივიტში გასამგზავრებულად. ახალგაზრდა ოფიცერი თავის სასიამოვნოს — დე ლა ფაულ ხეზეწმინდა. მისი გამგზავრებამდე ქორწინების ნება დაეთმო. მაგრამ მის ამის მოსწონება არ უნდოდა, წინააღმდეგე იყო ქალიშვილს თავისი ბედის დაკავშირებისა კოლონიალური წარების ოფიცერისათვის, რომელსა ბედის ცვალებადია და ხელფასიც მცირე. განწირების წინ შეეკარებულენა ერთმანეთს მარადილი ერთგულება შეჰფიქსეს.

ორი წლის განმავლობაში ერთმანეთს ანა-ფიქსი იმსოდა. მერე კი ოფიციალური ცნობა მივიდა იმის შესახებ, რომ სიცილის-მღვრელ ბაბოილებს ლეგიონი თითქმის მთლიანად განადგურდა და კაპიტანი დე გარსანი დაიღუპა. მწუხარებით დაფრთხილები კლემენტა ბედის შეწყვიტა თავისი სიცოცხლის სატრფოს სიცილისათვის მიხედვით. მაგრამ, მამამისმა დაწვევებითი თხოვნითა და მუქარით თავისი გაიტანა: ქალიშვილი ერთ წელიწადში ხანშიშესული ანაწირა — მუსიკის დე ბუასის მეღვინე გახდა; ხოლო მეორე წლისათვის კლემენტა გოგო გახდა.

თუმცა უკვე დედა იყო, მაგრამ ახალგაზრდა ქალი მაინც მწუხარე და ფიქრითან დარჩა. იგი ავად გახდა და მალე ექიმმა მისი სიცოცხელი დაადასტურა. მეორე დღეს დაასაჯალეს.

სწორედ ამ დღეს დაბრუნდა ინდივიტთან ერთად დე გარსანი, რომელსაც ყველა დადრუტული თვლიდა.

გოგო თუ არა თავისი ყოფილი საცოლის გადარცხვალდა, გულმოკლული გავმართა სასაფლაოსაკენ, სადაც უდიდესი თანხის გაღებით უარყოფილი დაუყოლია, გაუხარა აქლადმა, რომ ერთხელ კიდევ შეეხება თავისი სატრფოსათვის.

ხოლო შემდეგ რაც მოხდა, „მშინარე მზე-თუნახავის“ ზღაპრის უფრო მკაცრ, როდესაც შეეკარებულა მოუხვია, ცრუ მიყვარებულ მამრევე ვაიცხლდა. მერე იქ რა ამავე დატრიალდა, ეს მხოლოდ შეიძლება ვივარაუდოთ. ზუსტად კი ერთი რამ არის დადგენილი: ორი ღილის მერე დე გარსანი ინდივიტში მიმავალი ხომალდის გემბანზე ავიდა. სხვების შესახებ მარტო მიგმგზავრებოდა.

გვიდა ბერი წელი. მუსიკის დე ბუასი კლემენტის გატაცებების წლისათვის, ისე როგორც წინა წლებში, სასაფლაოზე მივიდა, რომ მეტელის საფლავი ყვავილებით შემოეკო. მან ცოლის აკლამასთან შენიშნა რიდე-ჩამოყარებულ ახალგაზრდა ქალი, რომელიც მარმარილოს ფილაზე დახრილიყო. ქალს მოეხსენა თუ არა ფეხის ხმა, სწრაფად ამაჩიბა და დე ბუასის მოეჩვენა, რომ რიდეს მიღმა საკუთარი ცოლი შეიგნო. გაწევილი ბელუბო გაეშურა იგი უცნობი ქალი-

სკვეთ. მაგრამ მანდილოსანი შეტრიალდა და სწრაფი ნახივით გავმართა გასასვლელისაკენ, სადაც ეტლი ვეღლებოდა.

ამ შეხვედრამ ბუასის მოსვენება დაუკარგა. იმისი დასარწმუნებლად, რომ მოეჩვენებოდა არ შეხვდა და მალეცინაფა არა სჭირს, ბუასმა მითხოვია. უკუი ახვალდა. იქ ცხედარი არ აღმოჩნდა!

გამოიხვია სისხლის სამართლის სამსახური პოლიცია. მისმა ავენტებმა დაადგინეს, რომ სასაფლაოს უწყისი მართი გორე დე გარსანის მეთელი. დიდი ხანი არ იყო, რაც ცოლ-მკვარი გარანები ინდივიტთან დაბრუნდნად საფრანგეთში. პოლიციებმა გაიგვიეს, რომ სასაფლაოს ყოფილმა ყარაულმა სიყვარულამდე ხუთი წლით ადრე მიატრია თავისი თანამდებობა, რადგან, თორემ, რაღაც შემეკიდრებოდა მიიღო. ცნობებს ისიც დავამტა, რომ ოდესღაცე კაპიტანი დე გარსანი საკუთარი სახსრებით გაეგზავრა სავაჭრო და არა სამხედრო გემით. თან ახლდა თხელ-პარბალიანი ავამყოფი ექიმი.

მიუხედავად ამდენი სამხილისა, გორე დე გარსანი ვიჭრად იცავდა თავს. მან თავისი გასამართლებლად განაცხადა:

„მე სამხედრო ტრანსპორტს არ დავლეოდე იქ ბაბოილი მიზეზის გამო, რომ ჩემს ყოფილი საცოლის სიყვარულის შემდეგ, რაც შეიძლება მალე გავცოლიდი ამ მწუხარე ნაპირს. გემზე მყოფი ავადმყოფი ქალი ერთ ინგლისელი მანდილოსანი გახლდათ. რომელიც ოკეანის ვაჭმა თავისი შვილების რანჯავად მიიღოდა. ის როგორ ავიხსნათ, რომ მეც ისევე აღმოჩნდა? ამაზე ვერავფიქსი ვიბასებებო. შეიძლება, მესაფლავე მისთვის მისი საცოლის დახარბა და ცხედარი რომელიმე წინასწარ განმარტებულ სულავეში დამარბა ჩემი ცოლი ინდივიტში დახედებულ ინგლისელი მამისა და ესააწერე“ დედის ქალიშვილი. ჩვენ ქვარი დაფიქრებულ პონდიფერის შტატის გუბერნატორის ეკლესიანში: აი, ჩვენი საბუთები.“

დე გარსანის ჩვენება ნაკლებ დამაჯერებელს არ მდურდა, ვიდრე მისი საწინააღმდეგო საშიშობა. და მაინც დე ბუასი დაინებინა მოითხოვდა პროცესის გაგრძელებას.

მადამ დე გარსანიც უმტკიცებდა სასამართლოს, რომ ის კლემენტა დე ლა ფაილი არ არის. მაგრამ კლემენტის, მამა, რომელიც სასამართლოზე მოწვევად გამოიწვიდა, მტკიცედ იყო დარწმუნებული, რომ მის წინ სასამართლო ქალიშვილი იღვა და სთხოვა სასაფლაოდა ქალს, დაბრუნებოდა კანონიერ ქმარსა და საკუთარ შვილს. ყოველივე ამასე მადამ დე გარსანი პასუხობდა: „მამაჩემი დიდი ხანია გარდაიცვალა, ხოლო არ მქონია პატივი ბატონი დე ბუასი მცნობებოდა“. დამსწრე საზოგადოებისა და სასამართლოს წევრთა სიმპათიები მადამ დე გარსანს მხარეზე იყო.

მაგრამ, სხდომის ბოლოს მოხდა მოულოდნელი რამ: მუსიკის დე ბუასიმ დარბაზში შემოვიყვანა თავისი შვილი წლის ქალიშვილი. დართო შესასვლელზე გოგონას ასი თვალი მიაკიციებდა. იგი მოსამართლეთა წინაშე მდგამ ქალს მიუახლოვა და საკუთარ ხმით

წარმოთქვა: „დედიო, ნეთუ არა გეტრიახვალა რომ დაეცოდა“.

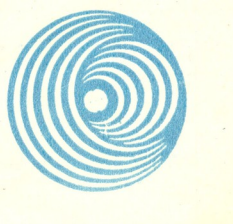
ბრალდებულმა თავისი საქციელი გასცა თავი. მიიღო ტანი აუტაცხდა, ტირილობით ეკა ბავშვს და გამშავებით დაწყო კონცა. რამდენიმე წამში კვლავ დაეღუფა თავს მადამ დე გარსანი. ბავშვს უბიძგა, ხალხისადმი შეხებუნდა და წაშობდა: „სირცხელი ბი არის, რომ ქალს სხვა მეთოდით პრივიაციას უწყობენ? განა რომელიმე დედა გამომიჩინა ცენტროლობის უცხო ბავშვისადმი, თუ იგი ტირის!“.

მაგრამ განაჩენი გამოტარდა იქნა: „სასამართლომ სცინა მადამ დე გარსანი, ქალიშვილობაში მამდმუხელ კლემენტის დე ლა ფაილი ბატონი დე ბუასის მეუღლედ და დადგინა დებუტონის იგი კანონიერი მეუღლეს და თავის პირში, დაწესოს დე გარსანის იჯახებ შინა პატივობა გაეცევის თავიდან ასაცილებლად“.

კლემენტა სთხოვა შეიტანა მეფის სახელზე, მონასტერში გამწესების ნება დაერთო, მაგრამ უარი უთხარეს. მუსიკის დე ბუასი უკვე ზეიზობა გამარჯვებას და აცხადებდა, რომ პატივის თავის „გზაბანულ კრავს“. ამ უწყობი მდგომარეობაში მადამ დე გარსანი ისე დაეთარა თავი, თითქმის ბედს შეუჩრდა და ქმართან დაბრუნების დღეც კი დათქვა.

აი, როგორ აღწერდნენ მამინდილი გავითის ტრეპარტიტობები ამ ტრავილის უქანასუნელ აქტს: „ამ სადავის წარჩინებულ საზოგადოების სასეც დე ბუასის გარდაიხადებულ-ხალხის წინ კარტა გარკრდა. იქიდან გაღმობდა სტრეფონი“ თეთრ კაბაში გამოწყობილი კლემენტის დე ლა ფაილი. იგი უმეგნერესი იყო, მაგრამ ძალზე ფიქრითალო, თითქმის გამეჭრავალ. თვალში აწივებოდა და ბავშვს ომი აღუტყლიდა. რამდენიმე ნახივს გადადგა ნიზხე, რომელიც ვესტინებში ეფინა. მის შესახებდრად მსჯელობა გაშლილი მოიქცაოდა მუსიკის დე ბუასი. ქალმა ცოცხად შეხვდა და წყნარად წარმოითქვა: „მუსიკის დე ბუასიჩემი ის, რაც უტყვე ორსულად დასარგეთ“. და ამ სიტყვებთან ერთად იატყვე დაარბა. იმავე საათებში ბარონის გარკრებას მან წლები ცოლთან ერთადროულად მიღებულ საწამლაგით სიცოცხლეს ესაღმებოდა გორე დე გარსანი“.

გაზეთ „ფოლკსშტინდენსი“,
თარგმანი შ. სიმონაშვილმა.

ლიხსიანიანი გულის დასაქმიანება

პირველი უნივერსიტემა ჩაატარა გამოკლევა და შეადგინა ველახე მოსაწყენ სამუშაოთა სია. ამ სიაში პირველ ადგილზე დგას მონოტონური ოპერაციები ასაწყობ კონვეიერზე, შემდეგ კი, თანმიმდევრულად — მელოტის, ზანის შევლის, ასლის ფადმუბები მანქანის, ოპერატორის სამუშაოები. საოქაჩო სამუშაო ამ სიაში მეათე ადგილზეა.

პუბერტი სიგელი

ოპიოს შტატის (აშშ) ხელისუფლებამ ავტომობილის გატაცების წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების მიზნით შემოიღო პოლიციელთა წახალისების ახალი სისტემა. თუ პოლიციელს შეძლებს არა მარტო გატაცებული მანქანის პოვნას, არამედ ქურდის დაკავებასაც, მაშინ იგი იღებს განსაკუთრებულ სამკერდე ნიშანს. ხუთი ასეთი სამკერდე ნიშნისათვის მას აქილდობენ ახალი ავტომანქანით.

ამ სისტემის შემოღების შედეგად ოპიოს შტატში გატაცების შემდეგ ნაოვნ და მფლობელთათვის დაბრუნებულ მანქანათა რიცხვი 49 პროცენტით გაიზარდა.

კრემერ გირმეზან თქვე ზარიზხავი ნი-ორკავი

ნი-ორკელ პოლიციელთა ჯგუფმა ზატარა ექსპერიმენტი, იმის გასაგებად თუ რა მოვლათ ექვემდებარება ქურდებში იმ უცხოელ ტერმინებს, რომლებზეც დადგინებულ სასტუმროში მისულა ვერ მოასწყენს. უცხოელ ტერმინად გადაქცეულა პოლიციელმა ზატარა უკინმა გვიან დამით გაიარა ქალაქის ცენტრალურ ქუჩებში. აი, იმ პოლიციელის ჩანაწერები, რომელსაც უკინზე ფეხსტეპის დეგენბა ჰქონდა დაეღებულთ: „საღამოს 11 საათზე უკინს მიუახლოვდა 4 მოზარდი, მას წარათვის საფულე, რომელშიც 5 დოლარი იყო“. „პირველს 15 წუთზე ორმოცდაათი წლის კაცმა მას ხელზე საათი შეხსნა“. „ღამის პირველ საათზე ოცი წლის კაბაჟმა უკინს თითიდან ლალის ბეჭედს წაძარი“.

პააკუ პურნა უკრ სისიამოვნო

1947 წლიდან 26 წლის მანძილზე ლონდონის თეატრ „ამასადლორიზი“ იღებება ავტოკრისტის დეტექტიური პიესა „სათაფურში“. ამ 26 წლის განმავლობაში თეატრის საღაროში ბილეთებს ყიდდა ადელაიდა ველდერი, მაგრამ მას პიესა ჯერ არ ენახა, რომდესაც მოღარეუ პენსიაზე გასულა ვაღაფევიტა, თეატრის დირექციამ მას ორი კონტრამარკა შესთავაზა, მაგრამ მოღარე ჯერ არ ჩქარობს კონტრამარკების გამოყენებას: „ახლა ისეთი მშვენიერი მზია, ჩად უნდა ვიქდე ჩაყეტლიშო“.

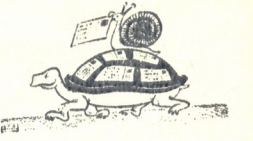
იღაურა სიამოვნო

იენიკო იულხაკის ქურდების ისე ეშინოდა, რომ გადაწყვიტა თავისი მცირე ქონება — 309 ათასი იენი რაც შეიძლება საიმედოდ დაემალა. იდეალურ სიამოვნად მან ტრასტორი მორინა და შუე შეინახა ბანკონებში. რამდენიმე დღის შემდეგ დანაღვლიანებული იულხაკი ტრასტორით ხელშეტყობის ბანკში მივიდა. თურმე მას ტრასტორის მფლობელი იულხაკი იყო.

ტერი შევსდით ჩატრასი და ფული „უწყავს“, ბანკის შვიდი მოხელე ორანგეანო სათის განმავლობაში იყვებოდა იულხაკს ქურდების დანაზმობრებელ ნარჩენებს და რაკი დარწმუნდნენ დაზარალებულის გულწრფელაში. დამწერის ნაცულს ახალი ბანკონობები მისცეს.

ღამიანის სისიამოვნო

ამბობენ, რომ იტალიელები შეგვეყენ ფოსტის უტვირი მუშაობას, რომელიც ზნორად რამდენიმე კვირით აგვიანებს წერილებისა და ამანათების გადაგზავნას. მიუხედავად ამისა, კოტა ხნის წინ საარდენიაზე აღნიშნული იქნა რეკორდი შემთხვევა: თითქმის თერთმეტი წელი დაქირავდა ლია ბარათის, ათი კილომეტრი მანძილი რომ გაველო ბარათი გაგზავნის სოფელ პორტუსკულთან 1962 წლის 11 ოქტომბერს და იგი მხოლოდ ახლანდ მიიღო მუშაობელ სოფელ კორტიგინაში მცხოვრებმა ათრესტამა.

ღამიანის სისიამოვნო

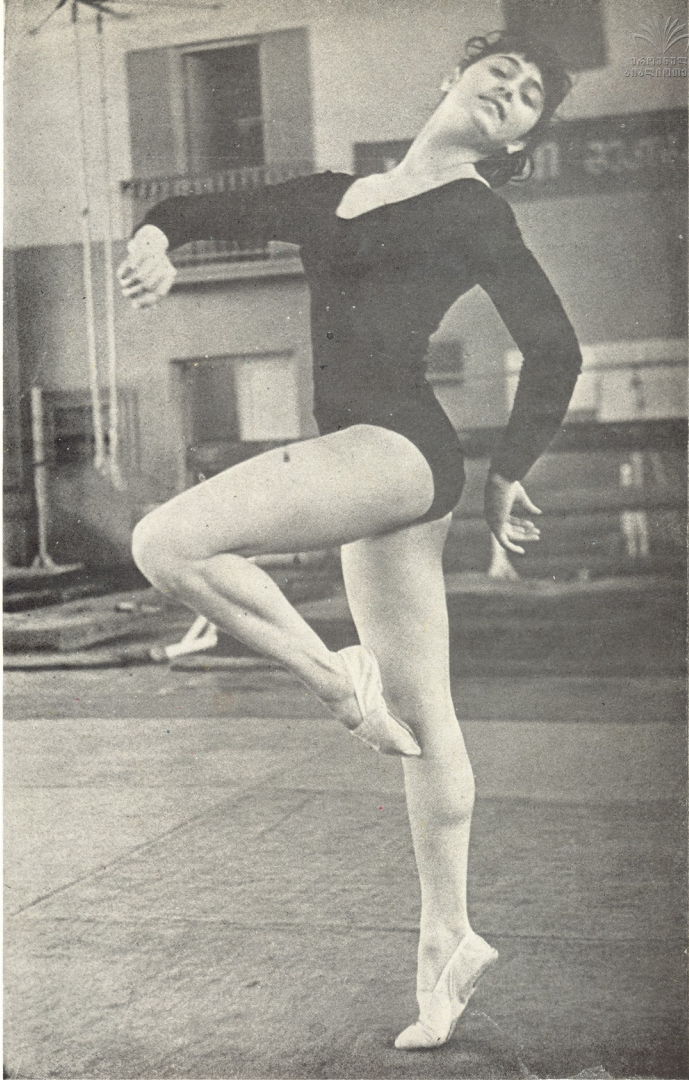
1823 წელს დაბადებულ ირანელი ბას ხავსრის: აზრი, დღევანდელი სიამოვნობები: ბალისიანობას და იუმორის აღქმის უნარში მდგომარეობს კორესპონდენტებს მან განეცხობა, რომ მთელი სოციალის მანძილზე იგი დღად აჩვენებს არ შეუწყებია. 36 კოლოფიან, რომლებზეც ის დავობრუნებული იყო, მას ვერცერთმა ვერ აწუნინა.

ბარბანის პირველ გვირგვინი — „ხედინიგობა“. მხატვარი ივანე ბაღვაშვილი; მითითებები — მოსკოვი, 3. 0. ლენინის გამაჯღაურა.

რედაქციის მარჯვენა ბარათი	სარედ. კოლეგია: ხ. გვირგვინი, მ. კალანდარიძე (პ. მკ., მდივანი), ზ. კახიანი, თ. ლავროვი , მ. სიხარულიძე, ხ. ულაშვილი, ლ. შინგელია (მხატ. რედაქტორი), თ. შარვაშიანი, ხ. ჯანაშვილი.	საკ. კ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა
---------------------------	--	---

საკ. კ. ც. ც. გამომცემლობის სტამბა. თბილისი, ლენინის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელფონის №, №: რედ. კ. ც. ც. — 99-98-71, პასუხისმგებელი მდივანი — 99-71-68. მხატვრული რედაქტორის — 93-98-57, საკომპიუტერული — 93-98-54, ვადაცა პანკოვა 1971-73 წ. ხელმოწერა დასაბუქად 21/11-73 წ. ქალაქის ზომა 60X90 სმ, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 3, სადრესტო-საგამომცემლო თაბანი 3, 3, ტრაჟი 125.000. შუეც. 3691. უც 13655 ფანი 80 კაბ.

რუსულან სხარულიძე გასულა წლის ბოლოს წარმატებით გამოვიდა საბჭოთა კავშირის, გერმანიის, უნგრეთის და ჩეხოსლოვაკიის ტანმოვარჯიშეთა საერთაშორისო შეჯიბრებაზე პირად ჩათვლაში მან მეორე საპრიზო ადგილი დაიკავა (35,1 ქულა) მოსკოველ დ. ზოგდანოვას შემდეგ (38,16 ქულა). ამ გამარჯვებამ კარბელ ტანმოვარჯიშეს კარგი წინასახალწლო განწყობილება შეუქმნა.

f 96/18

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՊՐԻՆԿԻՍՏՐԱԿՆԵՐԸ

ՀԻՃԵՆՑ 76178